

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2012. ГОДИНУ**

Нови Сад, децембар 2012.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2012. ГОДИНУ**

Директор:

др Биљана Пањковић

Нови Сад, децембар 2012.

Садржај

УВОД	1
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	2
1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	4
1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ	5
1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	8
1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	9
1.4. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	15
1.5. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА	15
1.6. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	23
1.7. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА СА ЦИЉЕМ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	24
1.8. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ	26
2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	27
3. ПРОМОТИВНО ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ	30
3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ	30
3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ	33
4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА	37
4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА И	37
4.2. УЧЕШЋЕ НА ПРОГРАМИМА ОБУКЕ	40
5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	40
6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ	42
7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ	44

УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна установа која обавља послове заштите природе и природних добара на територији АП Војводине. Основан је 1966. године, а од 1992. до 2010. године био је у саставу Завода за заштиту природе Србије, као Одељење или Радна јединица у Новом Саду. Од 1. 4. 2010. године поново је прерастао у Покрајински завод за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, "Службени лист АПВ", број 2/2010).

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе и природних добара утврђене Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ", број 9/2010).

Брига о природи и природним вредностима на подручју АП Војводине основни је задатак и законска обавеза Покрајинског завода за заштиту природе, стручне покрајинске институције, која прати стање и оцењује очуваност природе, води поступак проглашења нових и стара се о постојећим заштићеним природним добрима, уз сарадњу са њиховим управљачима. Завод утврђује услове и мере заштите под којима радови у природи и пројекти развоја задовољавају стандарде заштите геолошке, биолошке и предеоне разноврсности, спроводи промотивне и едукативне програме, а као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN), сарађује са бројним међународним организацијама.

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

У 2011. години израђен је Средњорочни програм заштите природних добара за период 2011. – 2020. (број 02–133, од 28. 1. 2011.) који је добио сагласност Скупштине Аутономне покрајине Војводине (Одлука о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. - 2020, број 023-2/11 од 5.4. 2011.), као и сагласност Владе Републике Србије (Решење о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. - 2020, број 353-5627/2011, од 14.07.2011.; „Сл. Гласник РС“, 54/2011).

Полазећи од Средњорочног програма заштите природних добара за период 2011. - 2020. урађен је Програм заштите природних добара за 2012. годину, који је добио сагласност Владе АП Војводине (Решење о давању сагласности на Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2012. годину, број: 023-27/2012 од 9. 3.2012.).

Програм заштите природних добара уједно представља и програм рада Покрајинског завода за заштиту природе.

Програмом за 2012. годину одређени су дугорочни и краткорочни циљеви заштите природе. Током 2012. године Завод је остварио циљеве кроз следеће активности:

Дугорочни циљеви:

1. Студијама заштите, као стручно-документационим основама за доношење аката о заштити, стекли су се услови за повећање површине под заштитом у АП Војводини за 4.190,93ha. Са површинама заштићених подручја, као и подручјима у поступку заштите за која су студије заштите достављене 2010. и 2011. године, стекли су се услови да 7,4% површине АП Војводине буде под заштитом (Таб.1).
2. Одређена је основна национална еколошка мрежа у АПВ. Поред еколошки значајних подручја, исказани су еколошки коридори од међународног, регионалног и локалног значаја, као основа за успостављање функционалне еколошке мреже.
3. Спровођене су припреме на успостављању ЕУ еколошке мреже Натура 2000 у Републици Србији, одређени су задаци и активности које претходе успостављању ове мреже.
4. Спровођене су активности на мониторингу и заштити строго заштићених врста, који се одвија у континуитету од 2003. године.
5. У оквиру промотивно- едукативне делатности, кроз предавања, промоције, јавне расправе, научне радове, публикације, сајмове, програме обуке и наступе у медијима, ширена је свест о потребама заштите природе.

Краткорочни циљеви:

1. Вршени су послови на изради 10 студија заштите, од чега 5 студија заштите за нова заштићена подручја и 5 студија заштите на ревизији природних вредности заштићених подручја.

2. Израђене су студије заштите за 5 нових заштићених подручја: СРП „Ритови доњег Потисја“, ПП „Санадска осмица“, СП „Рибарско острво“, СП „Два стабла тисе на Палићу“, СП „Храст лужњак у Петроварадину“.
3. На основу ревизије природних вредности израђене су студије за: СРП „Засавица“, ПП „Јегричка“, ПП „Стара Тиса“, ПП „Поњавица“, СП „Парк у Сонти“.
4. За потребе израде трасе гасовода „Јужни ток „ кроз РС, урађена је стручно документациона основа „Стање и заштита природних вредности на коридору гасовода Јужни ток на територији Републике Србије – траса гасовода на подручју АП Војводине“.
5. За потребе израде Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе урађена је студија стања природних вредности еколошке мреже у обухвату плана.
6. Настављена су или започета вишегодишња теренска истраживања већих природних целина са циљем валоризације (Потамишјеи Капетански рит) или ревизије (СРП „Селевењске пустаре“, Строги резервати у Моровићко – Босутским шумама).
7. Реализовано је 37 стручних надзора у заштићеним подручјима.
8. Пружана је редовна стручна помоћ управљачима заштићених природних добара у Војводини;
9. По посебним пројектима спровођене су активности на мониторингу и заштити 15 строго заштићених врста.
10. Рад на успостављању Еколошке мреже АПВ као дела Националне Еколошке мреже. Еколошка мрежа је уграђена у просторно планску документацију за $\frac{3}{4}$ општина у АПВ.
11. Рад на успостављању ЕУ еколошке мреже Натура 2000 у Републици Србији, као део националне еколошке мреже – учешће у изради Акционог плана на успостављању еколошке мреже Натура 2000 у РС, за период 2012. – 2020, као и учешће на пројекту јачања административног система за еколошку мрежу Натура 2000 (TwinningProjectSr 07- IB-EN-092).
12. Настављена је обрада картографских података у ГИС, као и ажурирање базе података Информационог система Завода (ИС).
13. Обрађено је 2088 предмета, издато је 787 услова и 307 мишљења на просторно планску и пројектно-техничку документацију, као и друге радове и активности, са циљем очувања и унапређења биолошке и геолошке разноврсности и одрживог коришћења ресурса.
14. Одржано је 19 предавања, објављено је 19 научних радова, узето је учешће на 1 сајму, 7 радионица, 2 програма обуке и реализован је 31 наступ у медијима.

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Заштита природе и природних добара као основна делатност Завода подразумева истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као основу за законску заштиту природних вредности. Уз то, заштита природе спроводи се и кроз стручни надзор, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите као и издавање услова и мишљења за активности у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Услед недовољне стручне и кадровске опремљености управљача, вршен је редован стручни надзор и пружана помоћ управљачима. Овако бројни и сложени послови захтевају непрекидно присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

Укупно је израђено нових 10 студија заштите (Табела 1). Спровођене су и активности на валоризацији природних добара, за која се завршетак израде студија очекује у наредним годинама (2013. 2014. и 2015.).

Израђено је 5 студија заштите за нова заштићена подручја:

СРП „Ритови Доњег Потисја“

ПП „Санадска осмица“

СП „Рибарско острво“

СП „Два стабла тисе на Палићу“

СП „Храст лужњак у Петроварадину“

Израђено је 5 студија заштите на ревизији природних вредности заштићених подручја:

СРП „Засавица“

ПП „Јегричка“

ПП „Стара Тиса“

ПП „Поњавица“

СП „Парк у Сонти“

Остварене су стручне основе за стављање под заштиту додатних 4190,93 ha, што са површинама заштићених подручја и подручјима за чију заштиту су студије достављене 2010. и 2011. укупно чини 7,4% површине АП Војводине.

Табела 1. Приказ површина природних добара за која су израђене студије заштите у 2012. години

Природно добро	Стара површина (ha)	Нова површина (ha)	Разлика (ha)	Разлика (%)
СРП „Засавица“	671	1.140,19	469,19	+70%
СРП „Ритови Доњег Потисја“	-	2.641,50	2.641,50	+100%
ПП „Санадска осмица“	-	303,57	303,57	+100%
ПП „Стара Тиса“	391,74	959,00	655,43	+167,3%
ПП „Јегричка“	1.144,81	1.228,37	83,56	+7,3%
ПП „Поњавица“	133,64	164,12	30,48	+22,8%
СП „Парк у Сонти“	4,11	4,11	-	-
СП „Рибарско острво“	-	7,18	7,18	+100%
СП „Стабла Тисе на Палићу“	-	0,001	0,001	+100%
СП „Стабло храста лужњака“, Петроварадин	-	0,02	0,02	+100%
УКУПНО			4190,93	

1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ

1.1.1. НОВА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

1.1.1.1. ПП „САНАДСКА ОСМИЦА“

Студија завршена.

Доставиће се Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине ради доношења акта о заштити.

Подручје предложено за заштиту обухвата 4 велике мртваје у делу Потисја од границе са Мађарском до бране код Новог Бечеја: Хоргошку (Ђалску) мртвају, Пану и Буџак („Санадска осмица“ по коме је заштићено подручје добило име) и Батку код Остојићева. Мртваје су међусобно одвојене, и смештене у брањеном делу Потисја. Од посебног су значаја као рефугијална станишта за велики број заштићених и угрожених врста, а и као део еколошке мреже у Војводини и, према суседној Мађарској.

Укупна површина: 303,57ha.

1.1.1.2. СРП „РИТОВИ ДОЊЕГ ПОТИСЈА“

Студија завршена.

Доставиће се Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине ради доношења акта о заштити.

Подручје предложено за заштиту обухвата велики ритски комплекс у небрањеном делу доњег тока Тисе, од Бисерног острва до Тителског брега.

Простору су придодате и две мртваје у брањеном делу, Мала и Велика провала (Мртвач) и Врбица код Мошорина. Простор под заштитом чини очувани комплекс аутохтоних шума врбе и тополе и низ водених и влажних станишта уз Тису, богатих заштићеним врстама.

Укупна површина: 2.641,5ha.

1.1.1.3. СП "РИБАРСКО ОСТРВО"

Завршена студија.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

Предложено заштићено подручје налази се уз реку Дунав у Новом Саду.

Укупна површина: 7,18 ha

1.1.1.4. СП "ДВА СТАБЛА ТИСЕ НА ПАЛИЋУ"

Завршена студија.

Доставиће се Скупштини Града Суботице ради доношења акта о заштити.

Предложено заштићено подручје налази се у оквиру заштитне зоне ПП „Палић“, у насељу Палић.

1.1.1.5. СП "ХРАСТ ЛУЖЊАК У ПЕТРОВАРАДИНУ"

Студија завршена.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

Предложено заштићено подручје налази се на Петроварадинској тврђави

1.1.2. РЕВИЗИЈА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

1.1.2.1. СРП „ЗАСАВИЦА“

Студија заштите је завршена.

Доставиће се Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине ради доношења акта о заштити.

Укупна површина: 1140,19ha.

Повећање површине за 469,19 ha, односно за 70%.

Валоризацијом природних вредности и проценом њихове угрожености, проширене су границе заштићеног подручја обухватањем некадашње заштитне зоне, ширег појаса приобаља и значајних енклава шумских и влажних станишта. Одређене су нове границе режима заштите и заштитне зоне, као и нове мере заштите.

1.1.2.2. ПАРК ПРИРОДЕ „СТАРА ТИСА“ КОД БИСЕРНОГ ОСТРВА

Студија завршена.

Доставиће се Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине ради доношења акта о заштити.

Ревизијом природних вредности ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва проширена је граница заштите на приобални појас Тисе, слатински комплекс у близини рибњака „Бечеј“ и део некадашњег корита Тисе у Банату (Берег). Такође, проширени су делови под режимом заштите II степена који обухвата очуване тршћаци уз Стару Тису.

Укупна површина: 959 ха.

Повећање површине за 653,4 ха, односно за 167,3%.

1.1.2.3. ПАРК ПРИРОДЕ „ЈЕГРИЧКА“

Студија завршена.

Доставиће се Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине ради доношења акта о заштити.

Ревизијом су проширене границе заштићеног подручја, и обухваћене Мала Јегричка (стари део корита Јегричке), простор око старог храста код Богнаровог салаша и два мања локалитета каналских улива у Јегричку.

Укупна површина: 1144,81 ха. Повећање површине за 83,56 ха, односно за 7%.

1.1.2.4. ПП „ПОЊАВИЦА“

Студија завршена.

Доставиће се Скупштини Града Панчево или Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине ради доношења акта о заштити.

Укупна површина: 164,12 ха.

Повећање површине за 30,48 ха, односно 22,8%.

Ревизијом је извршено проширење граница ПП „Поњавица“. Границом заштите обухваћени су и део тока Поњавице од канала Надел до Омољице и од Банатског Брестовца до каналсаног дела Поњавице, као и пашњак Дугачка греда код Банатског Брестовца.

1.1.2.5. СП „ПАРК У СОНТИ“

Студија је завршена.

Доставиће се СО Апатин ради доношења акта о заштити.

Укупна површина: 4,11 ха

1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

1.2.1. БОСУТСКЕ ШУМЕ - РЕВИЗИЈА

У поступку ревизије заштите 6 Строгих резервата природе („Смогва“, „Варош“, „Винична“, „Рађеновци“, „Мајзецова башта“ и „Стара Вратична“) и обједињавањем у једно заштићено подручје, обављено је 4 изласка на терен (мај, јун, јул и септембар). Истраживањима су обухваћене баре, шуме и околна влажна станишта газдинских јединица (у којима се налазе и резервати): „Блата – Малованци“, „Непречава – Варош – Лазарице“, „Рашковица – Смогвица“, „Винична – Жеравинац – Пук“, „Смогва - Грабова греда. У истраживањима је учествовало 10 стручних сарадника Завода.

Рад на валоризацији се наставља током 2013. и трајаће до краја 2014. године, када је планиран завршетак студије.

1.2.2. ПОТАМИШЈЕ

Током 2012. године, која представља другу годину теренских истраживања, за потребе израде предлога за заштиту Потамишја реализовано је укупно 7 теренских излазака: април (2), мај (3) и јун (2). Рекогносцирањем терена и истраживањима природних вредности, у којима је учествовало седам стручних сарадника Завода, обухваћена је већина субјединица и локалитета унутар подручја за које се планира предлагање за стављање под заштиту. Теренска истраживања, анализа заинтересованих страна и консултације се завршавају током 2013, а израда студије је планирана за крај 2013. године.

1.2.3. СРП „СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ“ - РЕВИЗИЈА

Обављена су планирана теренска истраживања за потребе ревизије природних вредности. Обилазак терена је обухватио и регистрована станишта заштићених врста за потребе проширења Резервата и побољшања просторне повезаности појединачних субјединица. Због ванредне суше, процена стања популација неких врста пешчарских и мочварних станишта није била могућа. Завршетак студије планира се током 2015. године.

1.2.4. КАПЕТАНСКИ РИТ

Током 2012. године, која представља почетак теренских истраживања, за потребе израде предлога за заштиту комплекса слатина Капетанског рита, реализована су 4 планирана изласка током пролећа и лета. Терени током јесењег периода нису реализовани, пошто је суша онемогућила процену правог стања природних вредности. За јужни део подручја су прибављени катастарски подаци и успостављен је контакт са локалним организацијама грађана заинтересованих за заштиту и традиционално коришћење предметног простора. Рад на валоризацији се наставља у 2013. години, када је и предвиђена израда студије заштите.

1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.3.1. СТРУЧНИ НАДЗОР, КОНТРОЛА СТАЊА И СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗАШТИТЕ У ПРИРОДНИМ ДОБРИМА И СТРУЧНА ПОМОЋ УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Национални парк „Фрушка гора“

У склопу активности на доношењу Закона о Националном парку Фрушка гора, у згради Владе Републике Србије одржана је јавна расправа уз учешће кључних заинтересованих страна. Поред тога, одржани су састанци са заинтересованим странама које су имале примедбе, СО Ириг и СПЦ – Епархија Сремска.

Стручни надзори обављени су на тему рекултивације копа Средње брдо, изградње и одржавања објеката и инфраструктуре, илегалних сеча мањег обима, пуштање јелена (*Cervus elaphus*) из оgrade у слободну природу, коришћења Беочинских ливада, као и спровођења рекреативних и промотивних активности.

Настављена је сарадња на реализацији пројекта „Обнова храстових шума“. Као резултат нових огледа и мониторинга огледних површина, добијени су прелиминарни резултати примене помоћних мера у обнови шума, који су од значаја за превођење изданачких шума липе у високе храстове шуме.

Остварена је сарадња са Управљачем у реализацији Пројекта „Рекултивација и уређење напуштених копова насталих експлоатацијом минералних сировина на подручју НП „Фрушка гора“.

Започете су активности на припреми пројекта на локалитету Јанок, са Управљачем и Институтом за ратарство и повртарство, на тему центра за органску производњу и очувања флоре.

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“

Извршено пет стручних надзора, већином поводом преоравања травних станишта, али и због пожара, појава предатора велике дропље, неконтролисаног кошења, лова, као и праћења ефеката и усмеравања редовне испаше и мера активне заштите - тарупања.

Путем теренских излазака, састанака и контаката са представницима управљача, стручна помоћ пружана је на тему рада чуварске службе, спровођења тарупања као мера ревитализације, припреме планских докумената, односа са корисницима простора, промоције и праћења стања.

У општини Кикинда одржан је састанак са локалном самоуправом, у циљу изналажења мера за побољшање досадашњег управљања и њиховог укључивања у управљање Резерватом.

Реализована је стручна посета Националном парку „Кереш – Марош“, Мађарска, у циљу размене искустава на управљању популацијом велике дропље (*Otistarda*) и упознавање чувара Резервата са активностима на очувању, мониторингу и промоцији највеће популације велике дропље у Панонској низији.

СРП „Делиблатска пешчара“

Кроз два стручна надзора извршена је контрола радова у шумарству, лова на Дунаву, изградње објеката и инфраструктуре, праћења ефеката редовне испаше и мера на уклањању глога.

Сарадња са Управљачем остварена је на тему мера ревитализације степских станишта ирада хранилишта за птице грабљивице на Корну.

Узето је учешће у обележавању јубилеја 100 година заштите Делиблатске пешчаре, у организацији Управљача, ЈП „Војводинашуме“.

СРП „Горње Подунавље“

Реализован је стручни надзор над текућим радовима на ревизализацији подручја Штрпца, изградњи прихватног пункта за посетиоце „Карапанца“, са планирањем радова које је потребно реализовати у поступку ревитализације локалитета Бестремент и пројекта упуштања воде кроз подручје Карапанце у Кенђију.

Управљачу Резервата пружана је стручна помоћ приликом завршетка реализације пројекта еколошке ревитализације станишта на подручју Штрпца у оквиру пројекта „*Wetland restoration in the Mura-Drava-Danube area*“ - *Restoration of remaining wetland habitats and conservation of freshwater resources and biodiversity in Special Nature Reserve Gornje Podunavlje at locality Štrbac*“ који спроводи Дунавско-карпатски програм Светског фонда за природу (WWF). Такође, помогнута је реализација посете представника донатора овог пројекта током кога су презентовани досадашњи резултати. Креиран је предлог за ревизализацију два нова локалитета у оквиру Резервата (Штрбац-Шаркањ и Бестремент) за наставак еколошке ревитализације влажних станишта у оквиру наставка истог пројекта. Пружена је помоћ Управљачу и током реализације посете домаћих новинарских тимова Резервату.

СРП „Слано копово“

Кроз стручне надзоре праћен је утицај природног варирања водостаја на природне вредности, пре свега на строго заштићене врсте биљака и птица. Поређењем ових резултата, са варирањем нивоа подземних и површинских вода, које прати Управљач, створене су основе за дефинисање жељених ефеката ревитализације и планирање управљања водним режимом.

Стручни сарадници Завода учествовали су у припреми Фотомонографије Рамсарско подручје – „Слано копово“ чије је објављивање у плану почетком 2013.

СРП „Ковиљско – петроварадински рит“

Обављена су два стручна надзора поводом непоштовања услова заштите природе за израду идејног пројекта моста преко Дунава код Бешке на траси аутопута Е-75 Суботица-Нови Сад-Београд, на km 137+365 – 139+623.

СРП „Царска бара“

Обављена су четири стручна надзора: поводом обележавања граница режима заштите у Резервату, уређења трасе атарског пута унутар режима заштите III степена, измуљивања дела корита Старог Бегеја и порибљавања.

Обезбеђена је стручна помоћ приликом обележавања граница и формирања дигиталне базе података о Резервату.

СРП „Обедска бара“

Обављен је стручни надзор на локалитету Обрешке ширине, са циљем увида у правце сукцесије вегетације, просторне односе шумских и отворених станишта и потенцијална станишта за ревитализацију.

Сарадња са управљачем реализована је кроз израду Плана управљања за Обедску бару као потенцијалног Натура 2000 подручја, а у оквиру Twinning пројекта „Јачање административних капацитета заштићених подручја у Србији (Натура 2000)“.

СРП "Лудашко језеро"

Обављени су састанци и договори са представницима месне заједнице Шупљак приликом конкурисања за средства за чишћење туристичке зоне језера код школе на Шупљаку. Током радова је извршен стручни надзор ради процене евентуалне угрожености гнездилишта птица планираним радовима. Такође је извршен стручни надзор по захтеву корисника заслањене ливаде у субјединици „Чурго“, ради провере стања вегетације, када је утврђено присуство приоритетних станишних типова и строго заштићених биљних врста.

СРП "Селевењске пустаре"

Током мониторинга пешчарске перунике (*Iris arenaria*) у Селевењској шуми, извршен је и стручни надзор на стаништуса циљем увида у ефекте примене мера активне заштите, реализованих крајем 2011. године. Тема другог стручног надзора почетком новембра била је контрола спроведених активних мера заштите, реализованих остварених током 2012. године: чишћења станишта пешчарског мразовца од инвазивних врста и кошење мозаика влажних ливада. Утврђени недостаци одржавања и унапређења влажних ливада проистекли су због неадекватне сарадње Управљача са корисницима простора.

СРП „Карађорђево“

Управљачу је пружена стручна помоћ око израде Плана управљања.

СРП „Засавица“

У 2012. години обављена су два стручна надзора на простору СРП „Засавица“. Предмети стручног надзора били су утврђивање хидролошког стања у Резервату, контрола прописаног водног режима и његовог утицаја на

пољопривредно земљиште у заштитној зони, као и провера усаглашености радова у шумарству са Уредбом.

Сарадња са управљачем СРП „Засавица“ реализована је и кроз помоћ у организацији научно-стручног скупа Засавица 2012, председавањем Организационим одбором.

СРП „Краљевац“

Путем теренских излазака, састанака и телефонских разговора са представницима Управљача, стручна помоћ пружана је на тему организације рада чуварске службе, пројектних предлога, промоције и праћења стања.

СРП „Тителски брег“

Узето је учешће у јавним расправама у организацији надлежног Министарства, у процесу доношења Уредбе о заштити подручја. Сарадња са Управљачем остварена је у припреми основних докумената у почетној фази.

Предео изузетних одлика „Вршачке планине“

Одржано је више консултација са Управљачем у вези припреме и реализације пројекта ревитализације ливада и пашњака на северним падинама Вршачких планина.

ПИО „Суботичка пешчара“

Тема пролећног стручног надзора била је контрола стања локација предложених за ревитализацију и активну заштиту путем планираних пројеката Управљача. Током новембра је вршена контрола резултата прописаних мера активне заштите које је Управљач остварио у оквиру пројекта финансираног од стране Покрајинског секретаријата надлежног за послове животне средине. Током стручног надзора извршен је и мониторинг пешчарског мразовца на ревитализованим стаништима.

ПИО „Караш – Нера“

Обављен је састанак са представницима локалне самоуправе Бела Црква на тему избора управљача овог заштићеног подручја и даљег рада на проглашавању, одрживом коришћењу, заштити и управљању ПИО „Караш – Нера“.

Парк природе „Бегечка јама“

Током године одржано је више састанака и теренских обилазака са циљем консултација и пружања стручне помоћи Управљачу, на тему порибљавања лињаком (*Tincatinca*), ревитализацији станишта на подручју између Јаме и мртваје Велики Дунавац са циљем побољшања режима вода и побољшању услова за миграцију риба, као и на просторном дефинисању у циљу ревитализације Великог Дунавца.

ПП „Палић“

Обилазак влажних станишта које се налазе код ушћа канала Тапша је извршен у августу у сарадњи са стручном службом Управљача, са циљем снимања стања насталог обнављањем рушеног објекта у централном делу станишног комплекса и на иницијативу Завода за урбанизам Суботице који мења ПДР предметног блока.

ПП „Тиквара“

Сарадња се одвијала кроз учешће у решавању текућих питања у управљању заштићеним подручјем, као и кроз консултације за планску документацију уређења дела Парка природе „Тиквара“ за туристичке активности (регатна стаза, марина, обалоутврда између језера и пута).

ПП „Камараш“

Почетком пролећа извршен је стручни надзор са циљем одређивања локација за ревитализацију садњом аутохтоних врста, у оквиру планираног пројекта Управљача „Спасимо заједно Камараш“. Завод је пружио стручну помоћ и код избора врста. Контрола стања је извршена током децембра.

ПП „Јегричка“

У оквиру стручног надзора обављен је стручни надзор у ПП „Јегричка“ с циљем увида и дефинисања активности измуљивања дела Јегричке уз насеље Жабал, за потребе формирања будуће плаже.

ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва.

Обављена су два стручна надзора на тему контроле изградње молова у кориту Старе Тисе и депоније каменог шута.

Сарадници Завода су реализовали тематску обуку чуварске службе, на тему законске регулативе, основних вредности и поступка израде студије заштите. У оквиру сарадње са Управљачем, припремљен је текст за публикацију о заштићеном природном добру.

ПП „Бељанска бара“

У поступку проглашења заштите природног добра, уопштинама на чијим територијама се налази (Бечеј и Србобран) су одржане јавне презентације Нацрта Одлуке и Студије заштите Парка природе „Бељанска бара“, као и јавне расправе о Нацрту Одлуке и Студији заштите.

Заштићено станиште „Трсковача“

Стручна помоћ Управљачу новопроглашеног заштићеног подручја, Туристичкој организацији Рума, пружана је при изради докумената неопходних за функционисање и рад Управљача и спровођење заштите (План управљања заштићеним подручјем, Привремени програм управљања рибарским подручјем, Правилник о унутрашњем реду и др.), као и мишљења

и савети за израду инфо табли, центра за посетиоце, конкурисање за пројекте и др.

Строги резервати природе у оквиру Босутских шума (Мајзецова башта, Стара Вратична, Винична, Рађеновци)

Управљачу су дате смернице како да са најмање дистурбације станишта реши текуће проблеме у управљању подручјем и заустави даљу деградацију темељних природних вредности.

СП „Ритска шума на Мачковом спруду“

Обављен је стручни надзор са циљем увида у стање шумских екосистема и праћења ефекта излетника који долазе Дунавом. Том приликом је откривено ново гнездо орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*), строго заштићене врсте.

Заштићени паркови

Обзиром на чињеницу да већи број управљача заштићених паркова у Војводини нема запослена стручна лица за хортикултуру и пејзажну архитектуру, у редовној комуникацији је пружана стручна помоћ на изради годишњих програма управљања. Стручна помоћ се односила и на активности на терену, детерминацију врста и одређивање мера заштите за сваки примерак, помоћ приликом извођења радова на одржавању паркова и др.

СП „Платан у Сремским Карловцима“

Стручни надзор обављен је на тему орезивања заштићеног стабла.

СП „Осам стабала копривића у Српској Црњи“

Стручни надзор обављен је на тему здравственог стања стабала.

СП „Парк Панонија“

Извршена је констатација изваљених и сувих стабала на терену са циљем издавања услова засанитарну сечу.

Волнијев Хербаријум

Извршена је додатна ревизија хербарских примерака које је сакупио Ј. Панчић.

Интеграција заштићених подручја у регионални развој

Припремањем ППППН мултифункционалног еколошког коридора реке Тисе, мере заштите еколошке мреже су уграђене у концепт развоја Потисја и у развој туризма уз Тису. Током израде Стручне основе за План, посебна пажња је посвећена заштити коридора на урбанизованим подручјима

(насеља и зоне кућа за одмор) и у руралним мозаицима. Посебна поглавља су посвећена угрожавајућим факторима (утицаји регистровани током теренског рада) и предложеним мерама заштите.

1.4. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се водио у складу са Правилником о регистру заштићених природних добара ("Службени гласник РС", бр. 30/92).

Регистар чине главна књига и збирка исправа и имају статус јавног документа. Послови вођења регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење и ажурирање података. Уписивање података у Регистар вршило се на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге акта о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара). Поред уписивања у Регистар, подаци о заштићеним природним добрима су уношени у информациони систем Завода - апликација Архива решења.

1.5. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА

1.5.1. ЗАШТИТА И МОНИТОРИНГ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА И УГРОЖЕНИХ ТИПОВА СТАНИШТА

Активности на мониторингу строго заштићених врста у највећој мери планиране су кроз пројекат „Стање популација међународно значајних врста биљака и животиња на слатинским, степским и шумостепским стаништима у Војводини“, који је требао бити финансиран од стране Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Фонда за заштиту животне средине Републике Србије. Уговор за овај пројекат је потписан и пројектне активности на прикупљању и обради података су реализоване. У току реализације пројекта Фонд за заштиту животне средине Републике Србије је престао са радом. Из тих разлога, наставак активности на Пројекту прекинут је до даљњег. И поред тога, у овом извештају представљају се неки од прелиминарних резултата.

1. Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*)

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, претеране испаше и гажења, као и атрактивности цветова, ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату (претежно дуж Тисе). Током 2012. године истраживања у Бачкој и Банату, претежно у Потисју, усмерена су ка циљу евентуалног налаaska досад непознатих локалитета јесењег зумбула. И поред тога, ова врста није утврђена на новим локалитетима.

2. Банатски божур (*Paeonia officinalis* subsp. *bannatica*)

Обављен је увид у стање популације (бројност и узрастна структура популације). Сprovedено је картирање и мерење сваке јединке. Популација се од критично мале у претходним годинама: 2010. (63 индивидуе, 13 регенеративних), 2011. (30 јединки, 3 регенеративна адулта), постепено опоравља (89 јединки, 4 регенеративних). У околној шуми од 2008. године долази до прогресивне деградације са ломовима и обрушавањима сувих стабала који су оштетили популацију и зауставили процесе развоја и обнове. Изломљене јединке у цвету не само да нису плононосиле, већ се нису ни појављивале наредне године. Након обављеног чишћења и просветљавања током 2009. године, сува стабла су наставила да се обрушавају и оштећују популацију. Због тога су у јуну 2012. предузете хитне активне мере на уклањању свих сувих стабла у састојини са банатским божуром. Сprovedена је санитарна сеча плански усмерена на обнову шумске састојине, као станишта критично угрожене врсте.

3. Панчићев пелен (*Artemisia pancici*)

Критично угрожена врста Црвене књиге флоре Србије, забележена је на Делиблатској пешчари, на седам микростаништа, од чега рецентни подаци постоје само за локалитет Фламунда. Расте у непосредној близини популације банатског божура, на истом станишту деградоване светле шуме храстова лужњака, степског лужњака, виргилијанског храста и цера, са пасдреном (*Rhamnus catharticus*). У популацији су присутне само вегетативне јединке. Локалитет је нарушен прокопавањем шумског пута, чиме је директно оштећена популација. У 2012. години је забележена појава само 6 јувенилних јединки.

4. Пешчарска перуника (*Iris arenaria*)

У сарадњи са стручном службом Управљача ЈП „Палић-Лудаš“ извршено је картирање станишта пешчарске перунике (*Iris arenaria*) на подручју СРП „Селевењске пустаре“, на једном од два локалитета на којима се ова врста јавља у Србији. Станиште перунике се пружа уз руб шума и шумских засада у облику уског појаса од 5-10 метара. Субпопулација је највише угрожена ширењем инвазивних врста (*Ailanthus glandulosa* и *Celtis occidentalis*) и сукцесијом шумостепског комплекса, који се претвара у отворену пешчарску вегетацију због пада нивоа подземних вода.

5. Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum* Juratzka) је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копова). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2012. године извршено је картирање и процена бројности јединки у оквиру депресија на слатинским комплексима у Потамишју, у околини Уздина.

6. Садлеров различак (*Centaurea sadleriana*)

Садлеров различак (*Centaurea sadleriana*) је везан за очувана степска станишта на лесу и песку. Због губитка степских станишта последњих

деценија у Војводини и свог фитогеографског значаја, као панонски ендем, Садлеров различак се данас среће углавном на степским фрагментима на подручју Бачке и Јужнобанатске лесне заравни, Фрушке горе, Суботичко-Хоргошке и Делиблатске пешчаре. Током 2012. године потенцијални локалитети Садлеровог различака проверавани су и тражени на Фрушкој гори, средњем и северном Банату и Бачкој, али примерци ове врсте нису утврђени.

7. Барска папрат (*Thelypteris palustris*).

Барска папрат (*Thelypteris palustris*) се јавља на мочварним станишта са развијеним слојем низијског тресета. Низијска тресетна станишта спадају у најугроженије типове станишта очуване само на неколико локалитета као што су Краљевац, Обедска бара, Засавица и Перлеска бара. Барска папрат је позната у Војводини са око 6 локалитета. Током 2012. године ова врста није утврђена на новим барским локалитетима који су у те сврхе истраживани.

8. Пешчарски мразовац (*Colchicum arenaria*)

Планирана процена популације пешчарског мразовца (*Colchicum arenaria*), који се масовно појављује и цвета у релативно кратком временском интервалу, није била могућа због велике суше у периоду јул-септембар. Период цветања је био због наведених разлога знатно дужи, а цветали су само појединачни примерци. Због неповољних услова мониторинг је вршен само на подручју ПИО „Суботичка пешчара“, и то на локацијама на којима су остварени пројекти ревитализације станишта кошењем, односно сузбијањем дрвенастих инвазивних врста. Мониторинг је потврдио побољшање стања природне вегетације на оба локалитета.

9. Тиски цвет (*Palingenia longicauda*)

Тиски цвет (*Palingenia longicauda*), као строго заштићена врста у Србији, некада је био широко распрострањен у равничарским водотоцима Европе. Представља изузетно ретку и критично угрожену врсту. Данас је присутан на доњем току Тисе и успешно је реинтродукован у Немачкој и Чешкој. У 2012. години је извршена провера стања популација и очуваности станишта у Потисју. Локалитети који су станишта ове врсте, обухваћени су валоризацијом граница будућег заштићеног подручја ПП „Санадска осмица“ и СРП „Ритови Доњег Потисја“, као и ревизијом граница ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва.

10. Мргуда (*Umbrakrameri*)

Током 2012. године активности на мониторингу и заштити рибе мргуде (*Umbrakrameri*) су обухватиле утврђивање мера и активности на заштити врсте на њеним постојећим стаништима. Одређивање режима заштите и прописивање будућег водног режима у поступку ревизије СРП „Засавица“ вршено је у складу са потребама очувања ове врсте. Настављена је и сарадња са ЈВП „Воде Војводине“ и ЈВП „Западна Бачка“, под чију надлежност спада управљање и одржавање дела детаљне каналске мреже Хидросистема ДТД у којој је 2008. године забележена мргуда. Разговори су вођени на тему израде плана даљег одржавања каналског система за потребе одводњавања, узимајући у обзир очување локалне популације

мргуде у каналској мрежи. У циљу бољег мониторинга стања популација на локалитетима где је ова врста досад забележена, СРП „Засавица“ и каналска мрежа код Бачког Моноштора, планира се набавка апарата за електрориболов.

11. Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на око 25 јединки. Континуирано праћење популације велике дропље вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини. Током зимског бројања редовно је забележено 8 јединки велике дропље, 7 женки и један мужјак, мада је повремено виђано и до 13 женки. У току пролећа је као и претходне две сезоне уочен значајно смањен интензитет шепурења. Број гнездећих женки је процењен на 4-6, које су инкубирале углавном у границама Резервата. Ове године није забележено уништавање легала. Током лета забележена су најмање два младунца који су пратили женке. За јесењу исхрану најважнија су била поља детелине. С доласком зиме, велике дропље су се преместиле на традиционално зимовалиште, Вајлерку, где су се храниле и при великим снеговима почетком децембра. Спровођене су мере заштите, пре свега контрола пољопривредних и других активности на гнездилиштима и тарупање у циљу ревитализације станишта.

12. Крсташ (*Aquila heliaca*)

Крсташ је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на 3-5 гнездећих парова. Мониторинг је спровођен током целе године, претежно на најважнијем подручју, Фрушкој гори, али и на осталим стаништима. Током зиме, а поготово крајем фебруара, при високом снежном покривачу и ниским температурама, хранилиште на Фрушкој гори се показало као изузетно битно за опстанак крсташа, који су овде врло често слетали и хранили се изнешеним лешинама. У околини гнезда два позната гнездећа пара на Фрушкој гори парови крсташа изводили су свадбене летове у рано пролеће. У априлу и почетком маја су оба пара инкубирала на гнездима и чували младунце. Приликом прегледа почетком јуна, утврђено је да су оба гнезда напуштена. Пар који се од прошле године гнезди у северном Банату, ове године променио је локацију гнезђења и преместио се на вештачко гнездо, постављено пре две године. Као и у случају гнезда са Фрушке горе, и овде је након редовне инкубације пронађено празно почетком јуна. Највероватнији узрок пропадања свих познатих гнезда крсташа у Србији током 2012. је дуготрајан и хладан кишни период у другој половини маја, који је довео до недостатка расположивог плена и угибања младунца од глади. Након тога, током лета и јесени, одрасли примерци забележени су у широј околини гнездеће територије.

13. Стање шумске орнитофауне у заштићеним подручјима Војводине

Мониторинг детлића (*Piciformes*) и шумских певачица (*Passeriformes*) реализован је на подручју Фрушке горе и Босутских шума, два најпространија шумска комплекса у Војводини. Имајући у виду да је у питању прва сезона ове истраживачке теме, добијени резултати поређени су са расположивим литературним подацима. Прелиминарне анализе у оба подручја указују на стабилне популације црне жуне (*Dryocopus martius*),

врсте која је индикатор очуваних шума. Праћена је и малобројна али релативно стабилна популације голуба дупљаша (*Columba oenas*) на Фрушкој гори. Велика бројност популације беловрате мухарице (*Ficedula albicollis*) на Босутским шумама указује на повољан број високих и зрелих стабала и доступности дупљи, а релативно мала бројност детлића (*Piciformes*) указује на одсуство тј. превелико изношење органске масе у распадању. Са друге стране, ови показатељи на Фрушкој гори су обрнути, тако да мала популација беловрате мухарице и стабилна бројност детлића указују да је овде повољнија количина трулих и оборених стабала и грана и да су висина и старост стабала испод оптимума. Резултати ове теме већ прве године осликавају стање, факторе угрожавања и повољност метода газдовања шумама. Даљим радом на овој теми добиће се још кориснији подаци, као и смернице за очување не само орнитофауне, него и свеукупне биолошке разноликости и еколошких функција шума.

14. Вивчарице (*Charadriiformes*)

Током 2012. гнездећа фауна вивчарица (*Charadriiformes*) праћена је на следећим локалитетима у Потисју: Капетански рит, Сигет, Мокрински Јарош, Сајански пашњак, Црни рит, Аренда код Чоке, Целеруша - Рибњак Јазово, Иђошки пашњак, Бочарски пашњак, локалитети код Новог Милошева: Црвене Штале, Пактов и Три Копова, Слано Копово, Башаидски копови, Русанда, Окањ, Бабатово код Елемира и Арадачки пашњаци. Мониторингом су били обухваћени и следећи локалитети у Потамишју: बारे код Томашевца, Уздински пашњак, Идворске ливаде, Широка бара - Буџак код Фаркаждина, Сакулски пашњаци и језера рибњака Баранда. Утврђено је гнезђење 5 врста а мониторигом миграције било је обухваћено још 28 врста. Најзначајнији су налази места гнезђења црвеноногог спрудника (*Tringa totanus*), сабљарке (*Recurvirostra avosetta*) и властелице (*Himantopus himantopus*) код Баранде.

15. Текуница (*Spermophilus citellus*)

Од некада широко распрострањене врсте у Војводини, текуница (*Spermophilus citellus*) је постала веома угрожена и рањива врста. У циљу заштите преосталих станишта приступило се евидентирању локалитета на којима она још увек опстаје. Током 2012. године вршено је картирање станишта текуница у Банату, на локалитетима у околини Арадца, Новог Милошева, Бочара и Кањиже. Подаци о присуству текуница су добијени и од људи са терена, чобана, орнитолога, ловочувара и др. Садашње стање станишта на којима живе текунице је такво да су унутар доминантног пољопривредног матрикса опстали само степско-ливадски и слатински фрагменти. Додатни проблем је изолованост популација, чиме је онемогућена њихова међусобна комуникација и размена гена, што води смањењу популације. Нестајање текунице не значи само осиромашење диверзитета фауне сисара, већ утиче на опстанак врста које су исхраном везане за текуницу, као што су степски соко и орао крсташ.

1.5.2. СТРУЧНО И ТЕХНИЧКО УЧЕШЋЕ У АКЦИЈАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА

Еколошко удружење „Аурора“, Бела Црква - Кроз смернице и писма препоруке подржана је локална иницијатива на заштити река Нере и Караша и промоцији природних вредности тог подручја.

Еколошко удружење „Босут“ из Моровића - Подржана је локална иницијатива за заштиту подручја Босутских шума. Дата је препорука за реализацију истраживања на тему рационалног коришћења шума и шумског отпада.

Удружење љубитеља природе „Riparia“ – Подршка писмом препоруке приликом конкурисања код Покрајинског секретаријата за спорт и омладину, пројектом „Одрживи развој и европске перспективе војвођанских слатина“. Пројекат је успешно реализован и завршен до новембра 2012. године. Завод је пружао стручну помоћ кроз вођење радионица и едукацију учесника, као и током припремања брошуре о слатинама.

Општежитељни свето-ваведењски манастир Бођани – Кориснику шума пружена је стручна помоћ у конкурс за доделу средстава АПВ за унапређење стања шума.

Манастир Светих Архангела Ковиљ - Кориснику шума у заштићеном подручју пружена стручна помоћ у конкурс за доделу средстава АПВ за унапређење стања шума.

ЈВП „Воде Војводине“ - Побољшање међусекторске сарадње између водопривреде и заштите природе у вези отклањања недостатака у правној регулативи која се тиче имисије загађујућих материја у водама. Могући начин сарадње представља заједничка израда документа који се односи на одређивање еколошког статуса и еколошког потенцијала водних тела.

Туристичка организација Оџаци - Давање података и сугестија приликом израде инфо табле за Богојевачки рит, регистровано станиште ODA02.

Сарадња са проф. др. З. Дајић са Пољопривредног факултета у Београду, на проучавању слатинске вегетације Војводине.

Сарадња са Институтом за ботанику Словачке академије наука остварена је кроз два заједничка теренска изласка на подручју северне Бачке и средњег Баната, на проучавању слатина Панонске низије.

1.5.3. ПРЕУЗИМАЊЕ И ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА

Током 2012. збринута је 18 врста гмизаваца и 15 врста птица, по броју примерака: једна шумска корњача (*Testudo hermanni*), 17 барских корњача (*Emys orbicularis*), један ђубасти гњурац (*Podiceps cristatus*), једна бела рода (*Ciconia ciconia*), један лабуд грбац (*Cygnus olor*), три белорепана (*Haliaeetus albicilla*), један мишар (*Buteo buteo*), две еје мочварице (*Circus aeruginosus*), три ветрушке (*Falco tinnunculus*), једна буљина (*Bubo bubo*), једна утина (*Asio otus*) и једна кукувија (*Tyto alba*). Поред тога, дата су многобројна техничка упутства управљачима заштићених подручја, невладиним организацијама, заинтересованим појединцима, власницима рибњака, пољопривредних

имања и објеката, о начину збрињавања строго заштићених врста. Упутства су издата у ситуацијама када представници Завода нису могли правовремено или адекватно да реагују, како би се оне збринуле или када је, на основу контаката са налазачима јединки којима је потребно збрињавање, утврђено да оне нису повређене, нити животно угрожене.

1.5.4. КОНТРОЛА ПРИМЕНЕ АКТА О ЗАШТИТИ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ

Током 2012. реализовани су стручно-инспекцијски надзори у две одгајивачнице папагаја на Палићу и у Суботици.

Извршена је контрола и одузет је белорепан (*Haliaeetus albicilla*) који је неовлашћено држан везан на њиви у атару села Дeroње, 30.07.2012..

Обављена је контрола четири пријављена одгајивача строго заштићених врста птица певачица (*Passeriformes*), у Новом Саду и Сремској Митровици.

Обављен је увиђај у Вајској, заједно са покрајинским инспектором за заштиту животне средине, представницима локалног ловишта, полиције из Бача и локалног ветеринарског инспектора, на локалитету на коме је као последица тровања страдало шест јединки орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*). Лешеви страдалих јединки пренесене и достављене на анализу Научном институту за ветеринарство „Нови Сад“. Издато је саопштење за медије и дато неколико изјава тим поводом.

Као оштећена страна, Завод је током 2012. присуствовао на три рочишта у кривичном поступку против Теодора Гаврилова из Вршца, који је 2006. оптужен као сакупљач јаја заштићених дивљих врста птица.

У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне 9.10.2012. године извршен је стручно-инспекцијски надзор на фарми шумских корњача (*Testudo hermanni*), ЗОО Тропико.

Извршена је контрола на Рибљој пијаци у Новом Саду и одузет је и пуштен у природу кобац (*Accipiternisus*) који је неовлашћено држан у кавезу.

Извршен је инспекцијски и стручни надзор у ловачком удружењу „Ловац“ у Вршцу, на тему вука (*Canis lupus*). Констатована су два хранилишта, прегледана документација и извршен увид у начин газдовања. 8.11.2012. године

Извршен је инспекцијски и стручни надзор у прихватилишту за псе и мачке у Панчеву, где се држе три вука (*Canis lupus lupus*). Закључено је да су услови за боравак ових вукова у граду неадекватни и да их је потребно негде збринути, најбоље у прихватилиште ЗОО врста Палић. 27.11.2012. године

1.5.5. ЕКОЛОШКА МРЕЖА

Припремањем Стручно документационе основе из области заштите природе, за израду Просторног плана посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе и за трасу гасовода „Јужни ток“ остварени су бројни задаци успостављања еколошке мреже на подручју Потисја и дуж планиране трасе гасовода. На овим подручјима:

- извршена је валоризација већ регистрованих станишта заштићених и строго заштићених вста;
- регистрована су нова станишта строго заштићених врста;
- проверена је проходност еколошких коридора;
- картирани су приоритетни типови станишта плавног подручја Тисе и фрагмената природних станишта уз трасу гасовода;

Уношењем добијених резултата у Базу података, испуњене су обавезе које потичу из члана 13. Уредбе о еколошкој мрежи (Сл. Гласник РС 102/2010). Једна од потешкоћа у раду на овој теми проистиче из тога да Републички геодетски завод за сада није обезбедио подлоге предвиђене Уредбом. Завод је извршио идентификују границе делова еколошке мреже на подручјима наведених планова, користећи картографске подлоге доступне за израду планских докумената.

Приликом издавања услова и мишљења за израду шумских основа, карте шумских подручја преклопљене су са подручјима еколошке мреже и на основу базе података Еколошке мреже о присутним стаништима и врстама, дате су мере за њихово очување. Условима издатим за просторно-планске документе дефинисана су подручја еколошке мреже на одговарајућим подлогама (од 1:2.500 до 1:25.000) и такође су одређени могући типови намена и услови коришћења ових просторних целина.

1.5.5.1. Еколошка мрежа „Натура2000“

У оквиру Твининг Пројекта „Јачање административних капацитета заштићених подручја у Србији - Натура 2000“ (СР 2007-ИБ-ЕН-02) одржане су две радионице: „Идентификација Натура 2000 подручја“ и „Биогеографски семинари“. Сарадници Завода, у оквиру припреме за рад на овим скуповима, допуњавали су базу података о стаништима и извршили анализу стања станишта која су потенцијална Натура подручја. Овај приступ је указао на постојеће недостатке у припреми за успостављање Натура мреже. Подаци о значајним стаништима су прикупљени и у оквиру реализације текућих пројеката током целе године.

1.5.6. КАРТИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ РЕГИСТРА ИНВАЗИВНИХ ВРСТА БИЉАКА И ЖИВОТИЊА СА ПРЕДУЗИМАЊЕМ МЕРА ЊИХОВОГ СУЗБИЈАЊА, ПОСЕБНО НА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА;

Приликом валоризације природних вредности, за потребе израде студија заштите, као и за израду стручне документације за ППППН мултифункционалног еколошког коридора реке Тисе и за трасу гасовода „Јужни ток“, прикупљени су подаци о присуству инвазивних врста. Подаци су коришћени приликом израде студија заштите, сарадње са управљачима заштићених подручја и издавања решења о условима заштите природе за израду пројектне, просторно-планске документације и шумских основа. На темељу најбољих практичних решења, управљачима и корисницима заштићених подручја и природних ресурса дате су смернице за њихово сузбијање.

Завод је током 2012. године учествовао у ажурирању базе података о инвазивним врстама, коју води Департман за биологију и екологију, ПМФ, Универзитет у Новом Саду.

1.5.7. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

У Београду је 23. јануара одржан састанак комисије за одређивање квота за промет врста на којем су учествовали и стручни сарадници Завода. У 2012. години обављено је шест теренских излазака ради процене приноса лековитог биља, одговорено је на 6 захтева за давање услова на заштићеним подручјима и на 40 захтева за давање мишљења за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива, као и мишљења на узгој заштићених биљних врста.

1.6. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Од почетка године, у Завод је прispело 2088 предмета у вези захтева за издавање услова за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору, израду планске документације, основа и програма, односно мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа итд. Обрада предмета је реализована у законом прописаном року.

1.6.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА

Покрајински завод за заштиту природе је у 2012. години израдио и издао 787 услова заштите природе и 307 мишљења, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса, што је за око 15% више у односу на 2011. годину.

1.6.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је 62 Решења о условима заштите природе за израду просторно-планске и урбанистичке документације и 13 мишљења на нацрте планова. Представници Завода су присуствовали на једној јавној презентацији Просторног плана подручја посебне намене.

- **просторни планови подручја посебне намене (ПППН):** ПППН транснационалног гасовода „Јужни ток“ – укупно 1;
- **просторни планови јединица локалне самоуправе (ПП):** Чока, Бачка Топола, Сента – укупно 3;
- **планови генералне регулације (ПГР):** Бела Црква, Беочин, Бечеј, Богојево, Банатски Карловац, Банатски Брестовац, Банатско Ново Село, Војка, Ченеј, Чока, Добринци, Футог, Ириг, Иваново, Ковин, Кикинда (4), Нова Црња, Палић, Панчево, Сремски Карловци, Сурдук, Ветерник, Пивнице – укупно 27;
- **планови детаљне регулације (ПДР):** Услови за ПДР у Ноћају, Палићу (2), Новој Пазови, Шашинцима, Хоргошу, Србобрану, Раткову, Бачкој Паланци (4), Новом Бечеју, Елемиру, Новом Бечеју (2), Новој Пазови, Богојеву, далеководи ТС Нови Сад, Кошава – Вршац и Алибунар – Вршац (3), плантажа Борковац, Павлишу, Уљманским Виноградима, Дивошу, Бачком Грачацу, Беочину, Жабљу и Бечеју – укупно 31;

- **мишљења на просторне планове:** Стратешка процена утицаја ППО Чока на животну средину, Стратешка процена утицаја ППО Бечеј на животну средину, Стратешка процена утицаја ППО Беочин на животну средину – укупно 3;
- **мишљења на урбанистичке планове:** ПГР Мишелук, ПГР Сремска Каменица, ПГР у Панчеву, ПГР Алибеговац, ПГР Равно Село, ПГР Змајево, ПДР Транцамент у Петроварадину, ПДР станице за снабдевање горивом у Петроварадину, „Бања Палић“ на Палићу (2)– укупно 10;
- **јавни увиди просторних планова:** ПППН транснационалног гасовода „Јужни ток“ – укупно 1;

Обављени су и припремни састанци на тему израде ПППН културног предела Бач.

1.7. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

У циљу што бољег и сврсисходнијег усклађивања радова и активности за потребе очувања природе, са корисницима простора, инвеститорима, локалном самоуправом и другим заинтересованим странама редовно се одржавају састанци на којима се детаљније утврђују могућности за извођење радова и активности:

- Са Ловачким друштвом из села Јазово одржан је састанак у циљу сагледавања њихових проблема и усклађивања активности у ловству у Специјалном резервату природе „Пашњаци велике дропље“, Јазово.
- ЈП „Војводинашуме“ - потписан уговор о унапређењу пословно техничке сарадње, у виду размене дигиталних геореференцираних карата заштићених подручја, еколошки значајних подручја и подручја газдинских јединица.
- Састанак са ЈП „Чистоћа“ - Сомбор, у вези са дефинисањем обухвата депоније Ранчево на делу станишта строго заштићених врста, Нови Сад.
- Састанак са Електромрежом Србије у вези трасирања и техничких решења далековода који прелази преко Рамсарског подручја „Лабудово окно“ и СРП „Делиблатска пешчара“, Београд.

Састанак са представницима одељења за ловство у оквиру Покрајинског секретаријата за пољопривреду, шумарство и водопривреду и Ловачког савеза Војводине у вези пројектовања квота одстрела заштићених врста ловне дивљачи по ловиштима.

Два састанка са представницима АД Рибарство из Баранде у вези превзилажења проблема заштите строго заштићених врста птица, гнездарица на овом рибњаку, а насталих као последица суше, и проблема насталих испуштањем воде из језера Велика Слатина у периоду гнежђења строго заштићених врста птица.

- Састанци са руководиоцима израде пројектне документације за каналску мрежу за наводњавање, ради усклађивања са потребама заштите природе.
- Састанак са представницима ЈП „Војводинашуме“, ШГ „Сомбор“ увези одређивања површина на којима је могуће вршити пошумљавање на просторима којима шумама газдује овогаздинство.
- Учешће у раду Форума заинтересованих страна пројекта „Припрема документације за хидротехничке радове на критичним секторима на Дунаву у Србији“ (Дирекција за водне путеве). Учешће у свих 6 одржаних састанака, презентовање члановима форума стање и мере заштите заштићених подручја, станишта и врста које се преклапају са дефинисаним критичним секторима.
- Достављање података из области заштите природе са подручја АП Војводине за потребе прикупљања података неопходних за израду Карактеризацијског извештаја за План управљања сливом реке Дунав, коју води Републичка дирекција за воде, Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде
- Састанак са ЈП „Војводинашуме“ око проблема нестанка вука (*Canis lupus*) са простора СРП „Делиблатска пешчара“. Формиран је Савет за заштиту вука и договорен предлог активности за враћање вука на Делиблатску пешчару.
- Више састанака са Републичким и Покрајинским инспекторима надлежним за област рибарства, као и Покрајинским секретаријатом надлежним за област рибарства, на тему програма управљања рибарским подручјима, заштите рибљег фонда, сарадње и надзора корисника рибарских подручја.
- Одржано је шест састанака и три теренска изласка са АД Алас – Раковац, на усклађивању трасе пута од каменолома „Сребро“ до постројења за прераду, кроз НП „Фрушка гора“.
- Управа Општине Бела Црква – организован састанак поводом нелегалних сеча на подручју међународних еколошких коридора река Нере и Караша. Проблем је изложен надлежним покрајинским органима, органима локалне самоуправе и корисницима, како би се успоставила боља контрола нелегалне сечеи међусекторска сарадња.
- Састанак са представницима „Полет“ доо Нови Бечеј на тему усклађивања радова на ископу глине са потребама очувања водног режима у СРП „Слано копово“.
- Одржано је бсастанака са представницима инвеститора за ветропаркове (Дебељача, Ковачица, Кула, Кањижа и Сента) и узето учешће у две техничке комисије (Чибук и Пландиште).

1.8. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ

1.8.1. СТАЊЕ И ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ НА КОРИДОРУ ГАСОВОДА „ЈУЖНИ ТОК“ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

За потребе израде стручно – документационе основе за трасу гасовода „Јужни ток“ кроз Републику Србију – траса кроз АП Војводину Оикрајински завод је радио детаљна теренска истраживања током лета 2012. године. За потребе израде студије о природним вредностима на траси гасовода “Јужни ток” реализоване су следеће активности:

- идентификација потенцијалних објеката геонаслеђа;
- издвајање и идентификација типова станишта, приоритетних типова станишта за заштиту и подручја која су под директним утицајем гасовода (обухват 50 m, 100 m и 1000 m);
- анализа и вредновање типова станишта значајних на регионалном, националном и међународном нивоу;
- евидентирање заштићених, строго заштићених, лековитих и ловних врста уз процену потенцијалне угрожености њихових популација, станишта и могуће изолације на простору дуж коридора и на подручја које је под директним утицајем гасовода;
- евидентирање инвазивних биљних врста;
- издвајање врста фауне инсеката, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара и њихова анализа са аспекта значаја за очување и заштиту биолошке разноврсности;
- опис предеоних карактеристика;
- издвајање и вредновање предеоних елемената значајних за биодиверзитет на траси гасовода.
- прописивање мера и услова заштите природе за очување природних вредности за итградњу гасовода.

Резултати истраживања и анализа су у резултатима пројекта приказани графички и табеларно. За сваку појединачну деоницу урађена је анализа и синтеза података, као и за целу трасу гасовода кроз АП Војводину.

1.8.2. МУЛТИФУНКЦИОНАЛНИ ЕКОЛОШКИ КОРИДОР РЕКЕ ТИСЕ

Носиоци пројекта: ЈП Завод за урбанизам Војводине, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Републичка агенција за просторно планирање - Организациона јединица за територију АПВ и Покрајински завод за заштиту природе.

Уредбом о еколошкој мрежи река Тиса је дефинисана као еколошки коридор од међународног значаја. На основу тромесечног теренског рада, Завод је припремио Стручно документациону основу из области заштите природе за израду Просторног плана посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе. Студијом је извршено евидентирање природних вредности унутар обухвата плана, као и процена функционалности и проходности речног коридора Тисе и Слатинско-степског коридора Баната. Студија садржи бројне картографске прилоге (карта просторних целина

значајних за очување биодиверзитета, карта станишних типова плавног подручја, карта илегално изграђених деоница обале) и предлог мера заштите коридора. Подаци и мере пружају смернице за одређивање намене просторних целина унутар речног коридора и у зони утицаја на коридор Тисе, као и за процену капацитета простора обухвата Плана за одрживо коришћење.

2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Током 2012. Покрајински завод за заштиту природе учествовао је у имплементацији једног међународног пројекта, као и у креирању апликације за нова 3 пројекта. Поред тога, реализоване активности у међународној сарадњи односе се и на размену искустава, припрему извештаја, учешће у пројектима других субјеката и сарадњу са међународним организацијама за заштиту природе:

2.1. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ

Твининг пројекат "Јачање административних капацитета за заштићена подручја у Србији – НАТУРА 2000" који су реализовали Министарство животне средине, рударства и просторног планирања у сарадњи са грчко-аустријским конзорцијумом владиних институција и НВО, завршен је у јуну 2012. након шест доданих месеци његове реализације.

- Могућност финансирања мреже НАТУРА 2000. Београд, 6.3.2012.

Биогеографски семинар, Нови Сад, ПЗЗП, 2-3.4.2012. године.

Семинар НАТУРА 2000, Београд, Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије, 19-20.3.2012.

ESENIAS - Managing Invasive Aliens Species in East and South European Countries: The Way Ahead радионица, Београд, 27-28.9.2012.

Завод је учествовао у изради Уредбе о оцени прихватљивости Републике Србије, а за потребе имплементације Оцене прихватљивости захвата за подручје еколошке мреже: „Appropriate Assessment“ у оквиру еколошке мреже Европске Уније „Натура 2000“.

Представници Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Националног парка „Фрушка гора“ и Покрајинског завода за заштиту природе били су од 17.-20. јула у студијској посети у Румунији. Основни циљ посете био успостављање контакта са Агенцијом за заштиту природе округа Тамиш, Арад, Караш-Северин и Хунедоара, као и заштићеним подручјима у појасу ка Републици Србији, НП „Клисура Караша – Семеник“, НП „Долина Черне – Домоглед“, ПП „Гвоздена капија“ и НП „Клисура Нере – Беушница“. Посета је организована са циљем успостављања сарадње на заштити и управљању заштићеним подручјима и прекограничним еколошким коридорима. Иницирање ове сарадње, након израде Студије заштите ПИО „Караш-Нера“, показало се као неопходна мера

у циљу прекограничне заштите и сарадње, функционалне заштите подручја и унапређења еколошких коридора река Нере и Караша.

Јавно предузеће НП „Фрушка гора“ реализовало је пројекат "Учешће јавности и сарадња као предуслов очувања природе у Србији; ка одрживом развоју користећи НП Фрушка гора као студију случаја". Завод је пружио подршку реализацији пројектних активности кроз консултације при изради првог еко-кампа на Фрушкој гори, плана управљања заштићеним подручјем и едукативно-промотивних материјала о природним вредностима подручја.

Представници Покрајинског завода учествовали су на Конференцији „Паркови Динарског лука“, у Бања Луци, 19. – 21. 11.2012. године. Конференција је окупила стручњаке за заштиту природе из целе регије.

Једнодневном студијском путовање у организацији д.о.о. "Парк Палић" са циљем упознавања методе ремедијације језера у Словенији 28. новембра 2012. године. Поред теренског обиласка акумулација на Драви, на којима су изведени радови чишћења наноса еколошки повољним методама, учесници су се упознали и са радом Међународног центра за екоремедијацију Универзитета у Марибору.

2.2. САРАДЊА СА СВЕТСКОМ УНИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN) И СВЕТСКИМ ФОНДОМ ЗА ПРИРОДУ (WWF):

Међународна унија за заштиту природе - IUCN

Будући да је Покрајински завод за заштиту природе од 2012. године члан Светске уније за заштиту природе – IUCN, узето је учешће на Светском конгресу заштите природе на острву Чеју, у Републици Кореји, од 6. до 15. септембра. Конгрес је окупио преко 8000 делегата из целог Света. Учесници Конгреса били су представници влада, државних институција, невладиних организација, Уједињених нација, пословног сектора, као и водећи стручњаци у овој области. Током ових десет дана представљена су најновија искуства из области заштите природе, утврђене будуће активности и донет велики број важних одлука везаних за рад IUCN- а.

Такође, IUCN је преко своје Програмске канцеларије за југоисточну Европу и Комисије за заштићена подручја, креирао пројектни предлог за пројекат *Towards Enhanced Conservation Planning in the West Balkans*. Реч је о регионалном пројекту у коме као партнерска организација из Србије учествује Покрајински завод за заштиту природе, и за коју је лоцирање финансијског спонзора у току.

Светски фонд за природу - WWF

Представници Завода учествовали су на другом састанку Координационог тима за номинацију Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ (састанак у Копачком риту, јун 2012). Покрајински завод за заштиту природе припремао је током 2012. године део апликације за упис резервата биосфере „Бачко Подунавље“ (део прекограничног резервата биосфере који се налази у Србији), дефинисао предлог спољних граница и граница сваке од три предвиђене зоне. Такође, 3. јула 2012. реализован је састанак са председницима општина/градова на чијим

подручјима се налази предвиђени резерват биосфере „Бачко Подунавље“: Сомбор, Апатин, Оџаци, Бач и Бачка Паланка. Дана 17. јула 2012. за представнике невладиних организација и удружења заинтересованих грађана са подручја јужног дела будућег резервата (Оџаци, Бач и Бачка Паланка) организована је радионица „Бачко Подунавље као део прекограничног резервата биосфере Мура-Драва-Дунав“.

2.3. АКТИВНОСТИ НА СПРОВОЂЕЊУ РАМСАРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ

Централна национална манифестација поводом Светског дана влажних станишта одржана је у Опову 2. фебруара 2012. У средишту презентација и интересовања био је простор Потамишја, као подручје које је кандидат за упис на Рамсарску листу, а за кога Завод води и процедуру за проглашење заштићеним подручјем. Обележавање су организовали Покрајински завод за заштиту природе, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Министарство за рударство, просторном планирање и животну средину и Завод за заштиту природе Србије, уз домаћина, Удружење „Рода“, Баранда.

Завод је у периоду од 5. до 9. фебруара 2012. године учествовао на Симпозијуму о воденим подручјима Медитерана (Symposium of Water and wetlands in Mediterranean) у граду Агадир у Мароку, у организацији Рамсарског Секретаријата и Иницијативе медитеранских влажних подручја (MedWet). Овај догађај окупио је релевантне представнике медитеранских и околних земаља Европе, Азије и Африке, који се баве применом Конвенције о влажним подручјима (Рамсарска конвенција) и заштитом водених станишта. У оквиру шест радионица, основне теме биле су сарадња у управљању воденим подручјима и водама уопште, прилагођавање климатским променама, антропогени утицаји, културне вредности, одрживо коришћење и биолошка разноврсност. Као најважнији проблем којем је убудуће посебно важно посветити пажњу, истакнута је неконтролисана изградња и урбанизација. Приоритети за даљу активност су боље управљање, прецизирање метода мудрог коришћења и промоција екосистемских услуга водених подручја. Приликом посете Националном парку Сус Маса, представљене су вредности, активности и проблеми у очувању и унапређењу јединственог влажног подручја у зони контакта пустиње Сахаре и Атлантског океана.

На иницијативу надлежног Министарства, у Сремским Карловцима је 1.3.2012. одржана јавна презентација Номинације „Ковиљско – петроварадинског рита“ за Рамсарско подручје, након чега је документација послата у Рамсарски биро и проглашено рамсарско подручје „Ковиљско – петроварадински рит“.

3. ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Завод је током 2012. реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природној баштини, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институцијама од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, невладиним организацијама, медијима итд.

3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ

Изложбени простор Завода у Новом Саду, током 2012. године посетило је званично 29.000 посетилаца са издатим улазницама. Изложбе је видео знатно већи број људи, који су били учесници бројних саветовања, семинара, пројекција филмова, предавања, презентација, одржаваних у свечаној сали Завода.

Укупан број посетилаца у оквиру организованих посета је 14.724. Поред тога, у оквиру посета било је 350 студената, 3500 предшколске деце, 50 страних посетилаца, 2.780 посетилаца током "Дечија недеља" и 4.500 посетилаца манифестације "Ноћ музеја". Одржано је више од 480 предавања, односно тумачења изложбене поставке.

Настављен је рад са студентима који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама Завода (студенти биологије, географије, ловног туризма, пољопривредног факултета...).

3.1.1. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Почетком године у општинама Бечеј, Нови Бечеј и Жабаљ је са управљачем ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва одржана промоција публикације о овом заштићеном подручју.

У Београду је у Југословенској Кинотеци одржана пројекција документарног филма "Река живота" аутора мр Оливера Фојкара, који је рађен у продукцији Покрајинског завода, 13.3.2012.

На обележавању Дана заштите природе, у Ваљеву одржана је презентација резултата пројекта мониторинга биодиверзитета у Војводини, 11.4.2012.

Приликом обележавања 22. маја, Међународног Дана Биодиверзитета, на централној манифестацији у Београду одржана је презентација на тему: "Слатине као приоритетни тип станишта панонског региона".

Презентација „Улога Завода у систему заштите природе“ Округли сто: "Сарадња међу субјектима заштите природе", Суботица 6.6.2012.

У оквиру сарадње са УНС, ПМФ, Департаман за биологију и екологију, студентима основних и мастер студија одржана су предавања: „Картирање

станишта" – 4.4.2012. „Заштита природе у Војводини" - 30.11.2012. „Заштићени делови природе", 29.5.2012. и „Угрожене врсте птица" – 17.12.2012.

Поводом Светског дана рода, деци основних школа општине Опово одржано је предавање о родима и Потамишју, 22.4.2012.

Поводом „Дана Јегричке" одржано предавање о природним вредностима ПП „Јегричка" деци у основним школама у Равном Селу и Змајеву.

На позив Асоцијације националних паркова, у Чачку је одржана презентација на тему: Управљање заштићеним подручјима у Словенији и Србији - сличности и разлике. 27.6.2012.

Предавање „Историја предела Војводине са аспекта заштите природе" у оквиру акредитованог усавршавања просветних радника у природним наукама на мађарском језику традиционалне Летње Академије „Апацаи Черс Јанош" у Новом Саду. 19.7.2012.

У оквиру едукативног кампа „Стара Тиса", код насеља Чуруг, за учеснике кампа одржано предавање на тему заштита и очување ПП „Стара Тиса" код Бисерног острва.

Јавна презентација резултата у оквиру пројекта „Стручно документациона основа из области заштите природе за израду ППППН Мултифункционалног еколошког коридора Тисе", одржана је у Заводу 8. септембра 2012. године, у присуству представника надлежног Покрајинског секретаријата и Агенције за просторно планирање.

Могућности мудрог коришћења еколошког коридора Тисе су презентоване на Сајму „Лорист", на основу резултата истраживања за израду Стручне основе за ППППН подручја. Презентацију је пратио разговор са присутним представницима медија, других институција и удружења грађана. За ову прилику је припремљена и постер презентација природних вредности речног коридора Тисе.

Презентација „Природне вредности СРП Делиблатска пешчара", Јубилеј 100 година заштите Делиблатске пешчаре, 18.10.2012., Мастер центар - Нови Сад.

Предавање о циљевима заштите природе и о делатностима Покрајинског завода за заштиту природе члановима секције „ГЕНИУС", Гимназије „Светозар Марковић" из Новог Сада. Ученици су посетили изложбени простор и добили информације о едукативним активностима Завода, као и о облицима сарадње завода са стручним установама. Чланови групе су упознати и са природњачком збирком, као и са радом препаратора. 26. 11. 2012.

На радионици за децу основношколског узраста, одржаној 15.12.2012. у Природњачкој кући СРП „Царска бара", одржано је предавање на тему потребе заштите рибљих врста и њиховог станишта, као и предавање о морфологији и екологији риба.

3.1.2. ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДА МАТЕРИЈАЛА ЗА ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Током теренских излазака у 2012. години прикупљан је материјал за попуњу природњачких збирки Завода. Такође, од управљача заштићених подручја и других корисника простора (НВО, ловца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити уврштен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препараторске радионице и подвргнут стандардном третману обраде (прихват; завођење у књигу улаза-колектор; депоновање; препараторска обрада; стручна обрада; инвентаризација; дезинфекција у сандуку; депоновање у адекватну збирку).

Препараторска служба је израдила 36 препарата птица и сисара. Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата птица и животиња.

У значајном обиму прикупљен је биљни материјал са подручја Потисја, Потамишја, Засавице, Фрушке горе, слатина Баната и Бачке, чиме је обогаћена хербарска збирка.

Биљни материјал је обрађен методама класичне хербаристике. Настављен је рад на ревизији и дигитализовању података основног (генералног) хербара, при чему је у 2012. години обрађено 279 ексиката (музејских јединица).

Настављен је рад на формирању Excel базе литературних хоролошких података о флори Србије, при чему су унети подаци из 400 наслова. Настављен је посао на сређивању ботаничке збирке (ангажовани лаборанти): претресање хербара, измена хартије, попуњавање инвентарских картица које недостају и др.

У палеонтолошко-геолошкој збирци извршен је преглед оштећених експоната уз дораду, лепљење и чишћење. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала шкољки, пужева, јежева, мамутових зуба, делова костију и др.

Настављен је процес сређивања орнитолошке и мамолошке збирке. Сређивање ентомолошке збирке је настављено заменом старих кутија новим.

У склопу редовних активности на одржавању збирки, током марта и децембра 2012. извршена је редовна дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника.

Посебан третман су имали експонати и други природњачки материјали, коришћени за повремене изложбене поставке, посебно ван Завода (Сајам, итд), који су подвргнути потпуној дезинфекцији.

3.1.3. САРАДЊА СА ДРУГИМ УСТАНОВАМА

За потребе одржавања манифестација: „Ноћ истраживача“, „Ноћ биологије“ и „Фестивал науке“ позајмљивани су експонати из природњачких збирки Завода: Природно-математичком факултету, Департману за географију, туризам и хотелијерство и Департману за биологију и екологију, Универзитета у Новом Саду

За потребе уређења и сређивања природњачке збирке гимназије „Јован Јовановић Змај“, екипа препаратора – конзерватора Завода вршила је услужно конзервирање и заштиту експоната.

3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ

3.2.1. ИЗЛОЖБЕНИ ПРОСТОР ЗАВОДА

Рад на новој изложбеној поставци Завода

Током марта 2012. године урађен је предлог пројекта нове изложбене поставке Завода: „Војводина – срце Дунавског слива“.

Стална изложбена поставка Покрајинског завода за заштиту природе постављена је у време када је Завод пресељен у постојећу зграду 1997. године, и уз мање дораде, до сада није значајније мењана. Поставка је била резултат тадашњег времена и схватања улоге музеја у друштву. Због свега тога, као и ради остваривања предуслова за трансформацију изложбене поставке Покрајинског завода за заштиту природе у поставку савремене пулсације, промена сталне изложбене поставке намеће се као императив и приоритет на листи програмских активности.

Визија пројекта: Савремена и модерна изложбена поставка Покрајинског завода за заштиту природе као репрезентативна природњачка поставка у АП Војводини и Подунављу, место за стицање нових сазнања о природи Подунавља и ширење свести о потреби заштите и очувања природних вредности.

Сврха пројекта: Изложбена поставка постаће најпрепознатљивије и најупечатљивије место за приказ природних вредности АП Војводине и слива Дунава (Дунав, Тиса и Сава са плавним подручјима, највећа пешчара у Европи, усамљена брдско-планинска подручја, панонске степе и слатине, специфичан живи свет). У складу са савременим токовима музеологије, нова изложбена поставка, уз ангажовање кустоса и стручних сарадника на заштити природе, настојаће да посетиоцима, осим самих предмета, прикаже и интерпретације и контекст, без којих се не могу квалитетно разумети и сагледати појаве, облици и функционисање био и геодиверзитета.

Коришћење изложбеног простора

Поводом Дана Покрајинског завода за заштиту природе, 30.03.2012. године отворена је ексклузивна изложба природњачких фотографија под називом: „Природа Војводине“, аутора: Јарослава Папа.

У музејском простору Покрајинског завода је отворена 8. годишња изложба минерала и накита под називом: „Чудесна лепота минерала и накита“. Изложба је била отворена од 4. маја до 14. маја 2012. а организована је у сарадњи са Друштвом љубитеља минерала, стена и фосила «Гео-пан», Нови Сад.

У петак 18. маја 2012. године у организацији Центра за ликовно васпитање деце и омладине Војводине, Културно историјског друштва ПЧЕСА и Завода, у арборетуму Покрајинског завода за заштиту природе одржана је јубиларна 15. Страшијада, екипно такмичење у прављењу страшила.

Завод је учествовао на манифестацији Ноћ Музеја, која је одржана 19. маја 2012. године. Те вечери је у сарадњи са СО Сокобања отворена Међународна Изложба Еколошких карикатура из преко 30 земаља Света. Ноћ Музеја 2012. у Заводу увеличана је и лево изложбом: „Ноћ скоцканих експоната“, а организована је и веома успешна радионица за децу под називом: „Мали палеонтолози“.

У изложбеном простору Покрајинског завода у четвртак 24.05.2012. је отворена 8. Међународна изложба природњачких фотографија под називом „Царство гљива“ . Изложба је отворена поводом Дана Европских паркова, а организатор ове изложбе је НП „Фрушка гора“.

Отворена је изложба пригодних поштанских марака под називом: Природа на поштанским маркама, у сарадњи са Поштом Србије, 08.06.2012.

У сарадњи са ПУ „Радосно детињство“ из Новог Сада и њиховом Ликовном радионицом ПУ одржана је манифестација Дечија недеља, 2.-8.10. 2012. године. Организован је Еколошко – естетско едукативни програм за око 500 малишана „У парку детињства“ и отворна изложба дечијих ликовних радова.

Изложба под називом „Дух Леонарда у Новом Саду“. отворена је 14. новембра 2012. захваљујући сарадњи која је успостављена са Еко музејом Ада ди Норд и регионалним парком Ада из Италије.

Отворена је изложба дечијих ликовних радова деце ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад и деце из СОС Дечијег село из Сремске Каменице и Удружења „Каспар“. Назив изложбе је „У парку детињства“, 8. -18. 12. 2012.

Изложба ликовних радова деце на тему „Природа Србије“ у организацији Ликовног Центра деце Војводине постављена је 20.12.2012.

Изложба природњачке фотографије Силарда Ковача, остварена у сарадњи са Светском фондом за природу (WWF) постављена је 21.12.2012.

3.2.2. САЈАМСКЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Учешће на Међународном Сајму ЛОРИСТ „Човек и природа“ у Новом Саду, реализовано је на заједничком штанду са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Покрајинским заводом за урбанизам.

3.2.3. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

Гостовање на ТВ Банат, Бела Црква, поводом бесправне сече стабала поред реке Нере и Караша 25.01.2012.

Гостовање у Радио НС, емисија „Под стакленим звоном“, тема гостовања: Ревизија студије заштите ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва, 26.01.2012.

Гостовање у РТВ Војводина, јутарњи програм, тема: Емисија о климатским променама, 30.01.2012.

Гостовање на Радио-телевизији Војводине, Радио Зрењанин, Радио Нови Сад, у Јутарњем програму 2. фебруара 2012. на тему обележавања Светског дана влажних станишта.

Текст у Вечерњим новостима, тема: Чланак о Потамишју и Светском дану влажних станишта, 6.2.2012.

Текст у Дневнику: Потамишје нетакнут рај за ретке птице, 9.2.2012.

Гостовање на Новосадској телевизији 13. фебруара 2012. на тему прихрањивања и заштите птица током зиме.

Гостовање на РТС 2, Емисија о Натури 2000, 18.2.2012.

Гостовање на РТВ Војводине, емисија Ток-шок, тема: Утицај климатских промена на живи свет, 19.2.2012.

Гостовање на ТВ Новосадска, тема: Заштита природе у Војводини и рад Завода, 28.2.2012.

Гостовање на ТВ Рума, тема: Јавна расправе о ЗС Трсковача, 20.03.2012.

Интервју за Радио Нови Сад поводом Светског дана шума, на тему заштите шума у Војводини, 21.03.2012.

Текст у Дневнику: Трсковачи враћају воду, 22.03.2012.

Гостовање у РТВ Војводине, Емисија Петказање, најаву изложбе и Дана завода, 28.03.2012.

Гостовање у РТВ Војводина, јутарњи програм, тема: Најава Дана завода и изложбе фотографија Јарослава Папа, 30.03.2012.

Текст у Дневнику поводом Дана Покрајинског завода, 31.03.2012.

Дато саопштење у репортажи РТС-е и локалне телевизије поводом обележавања Светског дана рода у селу Сакуле, 22.04.2012.

Већи број стручних сарадника Завода учествовао је током пролећа у снимању дечијег еколошког квиза „Под зеленом лупом“ – РТ Војводине.

Више појава у медијима и давање изјава у периоду након 17. 5. 2012. поводом случаја тровања белорепана код Вајске.

Гостовање на Радио и ТВ Вршац, тема: Изјава о парку у Вршцу, 18.05.2012.

Гостовање на Радио Нови Сад, Емисија прелиставање штампе, тема: Заштита природе, 22.05.2012.

Гостовање у РТ Војводине, Дневник, тема: Страдало 6 белорепана тровањем, 21.05.2012.

Текст у дневним новинама: Дневник, текст о страдалим белорепанима, 22.05.2012.

У оквиру едукативног кампа „Стара Тиса“ за емисију ЕКО, РТ Војводина снимљен прилог о „Старој Тиси“.

Радио Нови Сад, две репортаже за еколошке емисије на српском и мађарском језику, поводом предавања о ППППН Мултифункционалног еколошког коридора Тисе одржаног на Сајму „Лорист - Еко свет“. Тема је интеграција подручја еколошке мреже у развојне планове, укључујући развој туризма и заштиту културних вредности.

Више појава у медијима након 25. 10. 2012. када је организован новинарски караван у Специјалном резервату природе „Горње Подунавље“.

Два чланка као резултат сарадње са новинаром „Политике“ Владимиром Вукасовићем: „Ушће Дрине под опсадом копача шљунка“ (објављен 12. 10. 2012), „Слатине нису индустријске зоне,“ (објављен 9. 11. 2012).

Гостовање у РТ Војводине, емисија на ромском језику, тема: Издање ДВД у продукцији Покрајинског завода „Заштићена природна добра града Новог Сада“, 27.11.2012.

Изјава за ТВ Б92, емисија Екобаланс, тема: Издање ДВД у продукцији Покрајинског завода „Заштићена природна добра града Новог Сада“, 28.11.2012.

Интервју за емисију Траг на РТС, о значају заштити бара у Војводини, са посебним освртом на СРП „Царска бара“, 30.11.2012.

У оквиру пројекта „Документациони филм о Старој Тиси“ током године обављено је целокупно снимање. Сачињен је текст сценарија, а почетком 2013. године филм ће бити премијерно приказан.

3.2.4. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА У ЗАВОДУ

Промоција публикације Парк природе „Стара Тиса“ код Бисерног острва, у сарадњи са ЈП „Комуналац“ из Бечеја, управљачем. 26.01.2012.

Промоција рада Природњачког друштва „ГЕА“ из Вршца: Годишњак Геа 11, постери: „Мали вршачки рит“ и „Гмизавци јужног Баната“, кратак филм о активностима ПД „Геа“. 2.3. 2012.

Промоција приручника „Дневни лептири Србије“ аутора Милоша Поповића и Милана Ђурића, у сарадњи са издавачем удружењем ХабиПрот - Београд/Ниш. 6.3.2012.

У сарадњи са Триатлон клубом „Динамик“ из Новог Сада одржана је промоција филма и отворена изложба фотографија на тему „Бициклом по свету“ 4 део - Кина, Индокина и Индија, аутора Зорана Зивлака. 15. 3. 2012.

Дан Покрајинског завода за заштиту природе. Директорка Покрајинског завода др Биљана Пањковић изнела је резултате рада Покрајинског завода у 2011. години и програм рада за 2012. годину. Потом је презентован пројекат: Стање популација међународно значајних врста биљака и животиња на слатинским, степским и шумостепским стаништима у Војводини. 30.03.2012.

Промоција два издања Завода, аутора мр Бориса Гаровникова. Књиге: „Које су то птице насеља“ и „Које су то птице на хранилици“. 31. 05. 2012.

Међународни Дан Дунава, у сарадњи са секцијом „Еко учитељ“ Удружења војвођанских учитеља и учесницима Летњег школског еко кампа ОШ „Јован Јовановић Змај“ из Сремске Каменице. 29. 6. 2012.

Округли сто под називом „Чекајући заштиту“, одржан у сарадњи са НВО Грађански парламент „Слободан град“ из Вршца, 25. 09. 2012. године.

Презентација Матра пројекта: "Учешће јавности и сарадња као предуслов очувања природе у Србији". 30.10.2012.

Манифестација: „Дан јапанске културе у Новом Саду“ 9.11.2012.

Одржана је премијера новог ДВД издања "Еко спотови - заштићена природна добра Новог Сада". 28.11.2012.

Презентација пројекта „Бициклом до Лондона 2012“, Зорана Зивлака, 12.12.2012.

Промовисана је српска алпинистичка експедиција „Мустаг Ата 2012.“ Кина, 7546mⁿv, 13.12.2012.

4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА

4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА

4.1.1. РАДОВИ

1. Bartula, M., Stojšić, V., Perić, R. (2012): Zaštita retkih i ugroženih biljnih vrsta kao osnova adekvatnog upravljanja zaštićenim prirodnim dobrima. Zbornik radova, I Међународни конгрес еколога-Еколошки Спектар, 20-21. април 2012., Универзитет за пословне студије, Банја Лука.
2. Bartula, M., Stojšić, V., Perić, R., Seeberg Kitnæs, K. (2012): Protection of Natura 2000 Habitat types in the Ramsar site „Zasavica Special Nature Reserve“ in Serbia, In: Zbornik radova „Zasavica 2012“, научно-стручни skup (Ur. Simić, S.), 58-73. Pokret gorana Sremska Mitrovica.
3. Добретић В., Стојшић В., Перић Р., Делић Ј., Станковић М., Бартула М., Пил Н., Станишић Ј., Галамбош Л., Секулић Н., Стојнић Н., Киш А., Сабалош К., Чалакић Д., Ђекић С. (2012): Валоризација природних вредности као основа за проширење граница Специјалног резервата природе „Засавица“. Зборник радова Научно-стручни skup Засавица 2012., стр.17-57.
4. Кицошев, В., Бибин, М., Кнежев, М., Квашчев, М., Миливојев, И., Рољић, З. (2012): Значај учешћа локалних заједница у одрживом развоју окружења еколошке мреже– Ecologica, посебно тем.издање бр. 66, Београд, 145-151
5. Лазаревић, П., Стојановић, В., Јелић, И., Перић, Р., Крстески, Б., Ајтић, Р., Секулић, Н., Бранковић, С., Секулић, Г., Бједов, Г. (2012): Прелиминарни списак инвазивних врста у Републици Србији са општим мерама контроле и сузбијања као потпора будућим законским актима. Заштитаприроде 62(1): 5-31.
6. LiterakI, MicudovaM, Tausová D, CizekA, DolejskaM, PapousekI, ProchazkaJ, VojtechJ, LangT, BorleisF, GuardoneL, GuentherS, HordowskiJ, LejasC, MeissnerW, FuertesMarcosB. &TucakovM. (2012): Plasmid-MediatedQuinoloneResistanceGenesinFecalBacteriafromRooksCommonlyWnteringThroughoutEurope. JournalofAntimicrobialChemotherapy. MicrobialDrugResistance 18 (6): 567-573.
7. Majkić, B.(2012): Stanje i mogućnosti razvoja ekoturizma na Zasavici. Zbornik Naučno-stručnog skupa Zasavica 2012. 240-248. Sremska Mitrovica.

8. Ninkov, J., Milić, S., Vasin, J., Kicošev, V., Sekulić, P., Zeremski, T., Maksimović, L. (2012): Heavy metals in soil and sediments of the planned ecological network of central Banat, Serbia. Field and Vegetable Crops Research. Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad. Ratar. Povrt./ Field Veg. Corp Res. 49. 17-23.
9. Panjковић, B., Perić, R., Stojšić, V., Batanjski V. (2012): New data on the distribution of *Ranunculus polyphyllus* Waldst. & Kit. ex Willd. In Serbia. Archives of Biological Science Belgrade 64 (2): 715-720.
10. Panjковић, B., Szabados, K. (2012): Stanje i perspektive zaštite prirode u AP Vojvodini u procesu evropskih integracija (SRB). Zbornik Naučno-stručnog skupa Zasavica 2012. 6-16. Sremska Mitrovica.
11. Perić, R., Jakovljević, K., Stojšić, V., Vukojičić, S. (2012): Pančić's specimens in the herbarium collection of Andreas Rafael Wolny. Bulletin of the Natural History Museum (Belgrade), Volume 5: 37-71.
12. Прентовић, Р; Делић, Ј. (2012): Туристичка валоризација ловишта у Специјалном резервату природе „Горње Подунавље“, Научни скуп ловства и ловног туризма са међународним учешћем, Жагубица
13. Puzović, S., Stojnić, N., Bastajić, D. (2011): Gnežđenje šumske šljuke *Scolopax rusticolau* Koviļjskomritu. Ciconia 20: 97.
14. Stojnić, N. (2011): Riđalunja *Milvus milvus* kod Neština. Ciconia 20: 94.
15. Сабадош, К., Пантелић С., Добретић, В., Кицошев, В., Делић, Ј., Пил, Н., Винко Т. (2012): Канали хидросистема у Војводини као потенцијални еколошки коридори. Саветовање "Мелиорације 12", Нови Сад, 26. јануар 2012. Тематски зборник радова стр. 207-214.
16. Škondrić, S., Ćirić, V., Perić, R., Šumatić, N., Topalić-Trivunović, N. (2012): Ekološka i fitogeografska analiza flore sjevernih padina Motajice. Zbornik radova, I Међународни конгрес еколога-Еколошки Спектар, 20-21. април 2012., Универзитет за пословне студије, Бања Лука.
17. Škondrić, S., Dolinić, S., Perić, R., Šumatić, N., Topalić-Trivunović, N. (2012): Floristički diverzitet okoline manastira Moštanice. Zbornik radova, I Међународни конгрес еколога-Еколошки Спектар, 20-21. април 2012., Универзитет за пословне студије, Бања Лука.
18. Tucakov, M., Stojnić, N. (2011): Mala čigra *Sterna albifrons* ponovo se gnezdi u Vojvodini. Ciconia 20: 98.
19. Vinkó T., Szabados, K., és Kicošev, V. (2012): A Palicsi-tó ökoszisztéma szolgáltatásai – híd a természetvédelmi szakma és a lakosság között. *Természetvédelmi Közlemények* 18:527-536.

4.1.2. ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ НА КОНГРЕСИМА И СКУПОВИМА

1. Grujić, A., Szabados, K., Perić, R. (2012): Tisa river as multifunctional ecological corridor, -Biodiversity evaluation for the spatial plan-, GDI Forum 2012 XVII Esri Hungary, User Conference October 11-12, 2012 Budapest.
2. Kicošev, V., Tucakov, M., Romelić, J., Hruševan, D., Majkić, B., Barić, B. (2012): Mogućnosti razvoja ruralnog turizma u okruženju panonskih slanih stepa i slanih močvara: primer Rusande u Vojvodini. Third International

Rural Tourism Congress „Rural tourism-sustainable development driver“, May 23-26. 2012. Osijek.

3. Škondrić, S., Ćirić, V., Perić, R., Šumatić, N., Topalić-Trivunović (2012): Contribution to the knowledge of medicinal plants of Mt Motajica, In: Book of Abstracts (Eds. Z. Govedar, V. Dukić), p. 25. International Scientific Conference, Forestry Science and practice for the purpose of sustainable development of forestry-20 years of the Faculty of Forestry in Banja Luka, 1th-4th November 2012, Banja Luka.
4. Škondrić, S., Šumatić, N., Perić, R., Filipović, S., Dmitrović, D., Šukalo, G. (2012): New record of endemic *Symphyandra hofmannii* Pant. (1881) in Cvrcka gorge (Bosnia and Herzegovina). In: Book of Abstracts (Eds. Z. Govedar, V. Dukić), p. 26. International Scientific Conference, Forestry Science and practice for the purpose of sustainable development of forestry-20 years of the Faculty of Forestry in Banja Luka, 1th-4th November 2012, Banja Luka.

4.1.3. РАДИОНИЦЕ

Дводневни семинар „**Натура 2000**“ у организацији Министарства руралног развоја Републике Мађарске и Канцеларије за европске интеграције Владе Републике Србије одржан је 19. и 20. марта 2012. године у просторијама Канцеларије за европске интеграције у Београду. Предавачи су упознали слушаоце са процесом успостављања мреже Натура 2000 у Мађарској, са могућностима финансирања, о проблемима израде планова, као и о конфликтима током обликовања и функционисања мреже Натура 2000. Током дискусије учесницима су пружена детаљна објашњења о свим проблемима.

У оквиру **Твининг пројекта Натура 2000** одржана је радионица на тему концепта биогеографских семинара Европске комисије. У симулацији биогеографског семинара за Панонски биогеографски регион, стручни сарадници Завода имали су прилику да се упознају са процедуром семинара. 2.-3.04.2012., Покрајински завод за заштиту природе.

Округли сто на тему **Натура 2000 и шумарство**. Предавачи из Словеније приказали су своја искуства приликом уласка у ЕУ. Директор Завода представио је досадашње резултате у процесу израде предлога Натура 2000 у Србији. 21.05.2012., ЈП Србијашуме – Београд.

Студијска посета заштићеним подручјима Републике Словеније. Посета је организована од стране WWF са циљем да се пренесу искуства Словеније у заштити природе током транзиције и уласка у ЕУ (могућности и изазови). Пружен је увид у организацију сектора заштите природе, развој међусекторске сарадње и финансирање заштићених подручја. 14.-20.05.2012., Словенија.

Радионицу на тему **Програм рада у заштићеним подручјима (СВDPoWPA)**, за земље Централне Азије и Југоисточне Европе, организовао је Секретаријат Конвенције о Биодиверзитету. Учесницима су представљени механизми за унапређење стања заштићених подручја у националним и међународним оквирима. 4.-8.6.2012., Београд.

Мрежна организација земаља Источне и Јужне Европе за Инвазивне врсте (ESENIAS) одржала је радионицу на тему регионална сарадња на обједињавању података о распрострањењу инвазивних врста и

развоју алата за рану детекцију инвазивних врста и процену ризика. 27.-28.9.2012, ЈП „Србијашуме“, Београд.

Радионица **“Заштита дивљачи од предатора коришћењем замки”** септембар 2012. године, организатор ЛУ из Старе Моравице, предавач Петер Пал Хајаш, Мађарска.

У организацији WWF-а од 19.- 23. новембра 2012. године у Бања Луци је одржана **Међународна конференција о Парковима Динарида (Dinaric Arc Parks International Conference)**. На скупу су били представници завода за заштиту природе и управљача заштићених подручја из: Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Републике Српске, Србије, Косова, Црне горе, Македоније и Албаније. Испред завода конференцији је присуствовала Б. Пањковић. Затим, били су представници НГО из Европе: WWW, ECNC, TNP, Euronatur, IUCN SEE, UNDP, BIOM, EKULTUR, UNEP, MAVА, Млади истраживачи Србије, MESP, Plantlife и др. Скуп је посвећен анализама стања заштите природних добара на подручју Балкана, тј Динарида у ширем смислу. Као и могућности заједничких пројеката. Србија је недовољно заступљена у Динарском луку. Заинтересаност за сарадњу са Заводом показао је Plant life из В. Британије, колеге из Завода из Р Српске и Хрватске.

4.2. УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМИМА ОБУКЕ

Полазећи од чињенице да је потребно стручно оспособити запослене за примену одредаба Закона о јавним набавкама два запослена двоје запослених чланова су ове године положили испит за службеника за јавну набавку.

Представник службе надлежне за безбедност на раду у Заводу (Јасмина Предојевић), учествовала је на стручном усавршавању из области безбедности и здравља на раду, под називом „Повреда на раду и професионалне болести“, у организацији Центра за развој људских ресурса и менаџмент из Београда.

Члан препараторске службе (Небојша Стојановић) је положио стручни испит и стекао право на стручно звање Препаратор.

5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Континуирано редовно одржавање Информационог ситета Завода остварено је током целе 2012. године и обухватило је низ активности над опремом, комуникацијским каналима (интернет) и локалној мрежи, као и на системском и апликативном нивоу софтвера.

Отклањање нефункционалности рачунарске опреме подразумева сервисирање једноставнијих – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима. У току 2012. године обновљено је 18 РС радних које су конфигуриране, инсталиран софтвер неопходан за рад и мигрирани подаци и профили са рачунара који су замењени. На 2 рачунара је замењен оперативни систем што је повукло за собом исте активности као на новим.

Локална рачунарска мрежа (LAN) је редовно администрирана, релизовано је дељење ресурса: простора на носачима информација, штампе

на копир апарату и новонабављеним штампачима. LAN се наслања на везу са спољним светом, те је сарадња са провајдером ADSL услуга ради отклањања проблема у раду линије, анализе могућности за стабилнији и проточнији комуникациони канал, конфигурација комуникационе везе неопходни њен део.

У сарадњи са провајдером промптно су отклањани проблеми и/или неправилности у раду комуникационе опреме/канала. Реализован је, при постојећој инфраструктури, максималан могући капацитет комуникационог канала (ADSL Flat 15000/1000) и у складу са безбедносним мерама и потребама Завода, стављен у функцију рутер.

Предуслов за промене и проширења ИС Завода је континуирано праћење рада и координација, од уочавања проблема и потреба, до саме реализације. Са циљем да допринесе продуктивнијем и лакшем раду запослених, формулисани су и разрађени проблеми и реализоване измене на апликацијама ИС: „Општа архива“, „Архива решења о заштити“, „Путовања“, „Услови“, „Евиденција кадрова“. Проширење функционалности реализовано је над апликацијама „ Фактуре“ и „Екомрежа“. Нови део ИС је апликација „Магацин“ са којом је рад успешно почео. За потребе рада са апликацијом „Фото архива“ урађен је конвертор кључних речи. Разрађен је проблем обједињеног прегледа и анализе просторних података из више база/апликација ИС, формулисан захтев, а реализација апликације се очекује у току 2013. године.

У области подршке теренском, презентацијском и промотивном раду Завода урађено је континуирано одржавање теренске и презентацијске опреме и одржавање преносних рачунара у ажурном и „чистом“ стању. Прикупљане су и систематизоване фотографије; креирана рутина и обучен део сарадника за убацивање теренских карата у ГПС уређај. Пружена је техничка подршка скуповима.

Апликације за рачуноводствене/књиговодствене послове су интегрисане на сервер Завода. Постављене су базе података за исте, и урађена су подешавања за мрежни рад на њима.

Спроведена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу антивирусне заштите, доградње, унапређења и корекција ОС. Резервне копије база података са сервера се креирају организовано и налазе на спољном носачу информација.

Сервер (простор и софтвер) за рад са електронском поштом и веб презентацијом Завода је у закупу, с обзиром да у Заводу не постоје потребни капацитети. Спроведено је редовно ажурирање електронских и групних налога Завода и промптно отклањање проблема у раду са истима. Садржај интернет презентације (www.pzzp.rs) је ажуриран у најкраћем времену по пријему материјала, а реализовано је и ажурирање структуре сајта.

У току 2012. године реализована је обука књижничара/документаристе и иста је у значајном обиму извршила ажурирање базе алфанумеричких података о заштићеним подручјима. Континуирано се ажурирају базе података о еколошкој мрежи, као и друге базе ИС Завода.

Током 2012. године урађено је системско подешавање сервера као домен контролора и инсталација SQL сервера на виртуелној машини те подешавања истог. Реорганизација локалне рачунарске мреже са групе рачунара на домен Завода ће бити урађена у првој половини 2013.године због очекиване смањене функционалности рада ИС при њеној изради.

На основу сагледаних потреба и процењених могућности набављена је и имплементирана опрема: 2 мултифункционална уређаја за потребе документаристе и промоције и односе са јавношћу, 18 рачунара, laptop, notebook, 6 GPS уређаја, 38 UPS-уређаја, 8 фотоапарата, 6 штампача, 35 монитора. Осим опреме набављен је софтвер/лиценце: Оперативни систем Windows 7 GSK - 5 лиценци, MS Office 47 лиценци, Google Earth PRO - 1 лиценца, ProgeCAD 2011 - 1 лиценца, ArcView10 - 1 лиценца.

У континуитету се остварује евидентирање и архивирање библиотечног фонда Завода који ње броји око 3750 књига и 500 наслова периодике. Систематизована је приспела документација везана за заштићена подручја како у папирној (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми („Архива решења“).

6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Извештајни период обухвата време од 01.01.2012.год. до 31.12.2012. год. У наведеном периоду Сектор за правне, финансијске и опште послове извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010 и 91/2010), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр.2/2010), Статута Покрајинског завода за заштиту природе на који је Влада АП Војводине дала сагласност Решењем бр.023-00035/2010 од 28.04.2010. Правилника о раду (бр. 04-1380 од 20.12.2010), Правилника о организацији и систематизацији радних места у Заводу (бр.04-1381 од 20.12.2010.) и Програмом заштите природних добара за 2012. годину који је проистекао из Средњорочног програма заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе од 2011. до 2020. године, на који је Скупштина АПВ дала сагласност Одлуком бр.023-2/11. године, а Влада Републике Србије решењем бр. 353-5627/11 од 14. јула 2011.године, били су основно полазиште у реализацији задатака овог Сектора.

На обим и врсту послова који су обављени у 2012. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АП Војводине, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Део Завода који се бави правним, финансијским и општим пословима непосредно је био ангажован у припреми, изради и презентацији студија заштите и изради радних верзија текстова аката о заштити за заштићена подручја за: ПИО „Караш-Нера“, ПП „Бељанска бара“ и СП „Дворска башта“, а које треба да донесу Влада АП Војводине, односно надлежни органи локалне самоуправе.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, припремана су акта о брисању заштите и упућивана надлежним органима локалне самоуправе ради скидања заштите са појединих објеката („Група храста лужњака код Јеленског острва“), пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене Закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде

пројектно планске, урбанистичке и друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара, пре свих на подручју СРП „Горње Подунавље“, СРП „Лудашко језеро“ и ПП „Палић“.

Са инспекцијским органима сарадња је остварена у вези са проблемима који су настали након доношења Уредбе о проглашењу заштите СРП „Ковиљско-петроварадински рит“.

У поступку извршавања обавеза Завода сачињено је више уговора о раду, анекса уговора о раду, решење о раскиду уговора о раду, уговора о ауторском делу, уговора о делу, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавних набавки, уговора о пословно теничкој сарадњи, сарадњи са Правним факултетом, Природно-математичким факултетом и Факултетом техничких наука Универзитета у Новом Саду.

У извештајном периоду решено је питање санације електричних инсталација у згради нашег Завода. Наиме, Инспектор рада Министарства рада и социјалне политике Републике Србије, Инспекторат за рад, Одељење инспекције рада са седиштем у Новом Саду за јужнобачки управни округ, након извршеног инспекцијског прегледа, дана 02.02.2012. год, својим решењем број: 383-164-00242/2011-04 од 07.02.2012. године наложио је Покрајинском заводу за заштиту природе, у тачки 1. тога Решења, " да у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду ("Сл. Гласник РС", бр. 101/05), изврши преглед и испитивање електричне инсталације у објекту у Новом Саду, ул. Радничка 20а (где обавља делатност) и прибави доказ да су на истој електричној инсталацији примењене мере безбедности и здравља на раду, тј. да је иста исправна ".

Приликом инспекцијског прегледа Инспекторка је имала увид у Акт о процени ризика на радним местима и у радној околини Покрајинског завода за заштиту природе (у даљем тексту: Акт о процени ризика). Саставни део тога акта је Стручни налаз Института за безбедност и превентивни инжењеринг д.о.о. број:01-1797-1/НС од 12.08. 2011. год., а који је настао као резултат прегледа и испитивања електричних инсталација за потребе израде наведеног Акта о процени ризика. Након извршеног прегледа, Закључак тог Института је да електрична инсталација у објекту Покрајинског завода за заштиту природе није изведена у складу са прописима из области електротехнике. У поступку инспекцијског надзора Инспекторка је обавезала Завод да прибави доказ да су на предметној електричној инсталацији примењене мере безбедности и здравља на раду, тј. да је иста исправна. За извршење наведеног решења остављен је рок од 20 дана. То је значило да се одмах, у циљу утврђивања и отклањања утврђених недостатака, морало детаљно снимити стање електричне инсталације у Заводу након чега се Завод обратио надлежним покрајинским органима ради обезбеђења потребних средстава за санацију електричних инсталација у овом Заводу. Када су средства обезбеђена извршена је санација током јула и августа месеца ове године о чему је обавештен надлежан Инспекторат рада.

У току ове године Сектор за буџетску инспекцију Покрајинског секретаријата за финансије извршио је контролу наменског и законитог коришћења средстава за период од 01.01.2010. године до 31.12.2011. године. Након спроведеног поступка буџетски инспектори су предложили меру да се Завод, као индиректни корисник буџетских средстава, обрати ресорном Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту

животне средине да у складу са чланом 74. став 2. у коме се наводи да је директни корисник у оквиру својих овлашћења надлежан за рачуноводство трансакција индиректног корисника и да у том смислу, усклади коефицијенте за обрачун и исплату плата запослених са одредбама члана 2., 4. и 5. Закона о платама у државним органима и јавним службама и одредбама члана 2. став 1. тачка 7. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама.

У току 2012. године измењен је Правилник о раду Покрајинског завода за заштиту природе и Правилник о организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе као и Правилник о висини накнаде за издавање аката о условима заштите природе на који је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем број 05 – 110-1313/2012 од 01.03.2012. године.

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, праву на стручно усавршавање и полагање стручних испита (службеници јавних набавки), издавање потврда о статусу запослених ради остваривања одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовању комисија за спровођење поступка јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, према коме један члан комисије увек мора бити правник, све до израде уговора .

Одржано је 11 седница Управног одбора Покрајинског завода за заштиту природе. За сваку седницу су прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

У оквиру овог Сектора обављају се послови вођења регистра заштићених подручја на простору АП Војводине, дају се, на захтев странака, подаци о њима, обављају се библиотечки послови и воде посебни досијеи за заштићена природна добра. О заштићеним подручјима постоји посебан информациони систем у који се уносе сви релевантни подаци о њима.

7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Рад Одсека за финансијско-рачуноводствене послове одвијао се у складу са одредбама: Закона о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Законом о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у као и многобројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Финансијски аспект пословања Завода се одвија преко два подрачуна (за буџетска и сопствена средства) и девизног рачуна отвореног при Народној банци Србије.

У пословној 2012. години Одсек је сачинио Предлог финансијског плана за 2012. годину (измене и допуне тога Плана) и предлог Плана јавних набавки за 2012. као и његове измене и допуне (март, јун, септембар, новембар) усвојене од стране Управног одбора Завода.

Током јануара 2012., након извршеног инвентара са стањем на дан 31.12.2011. поднет је Управном и Надзорном одбору Извештај о извршеном инвентару који је и усвојен током јануара 2012. године. Састављен је и усвојен Завршни рачун за 2011. годину.

Током године састављани су и подношени периодични извештаји: тромесечни, шестомесечни, деветомесечни и годишњи извештај преко Покрајинског секретаријата за финансије.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним Покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

На тромесечном нивоу састављана су и поднета требовања средстава на кварталном нивоу Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу састављани су и поднети квартални извештаји о јавним набавкама Управи за јавне набавке Републике Србије.

На месечном нивоу подношени су извештаји Покрајинском секретаријату за финансије о зарадама и требовања за средства сходно кварталној квоти.

На месечном нивоу обрачунаван је ПДВ и подношене пореске пријаве о обрачунатом ПДВ-у .

У оквиру пословања Одсек је пратио утрошак средстава као и њихово наменско трошење у складу са усвојеним финансијским планом.

Сходно Одлуци о висини основице за обрачун и исплату плата државних службеника и намештеника Владе Републике Србије и расположивим средствима, вршена је и калкулација и исплата повећања зарада запослених и то од априлске и од октобарске зараде.

Након доношења Закона о максималаној висини зараде у јавном сектору, вршена су потребна усклађивања плата запослених до Закључка Владе Републике Србије, о изузећу запослених из области културе од примене овог Закона.

У оквиру Одсека извршена су и плаћања према земљи и иностранству, обрачун и исплата ино и домаћих дневница, благајничко пословање (динарско и девизно, благајна картица за горова и бонова за путарину), подношење пореских пријава везано за зараде и накнаде зараде, трошкове превоза, примања Управног и Надзорног одбора, рефундација за боловање преко 30 дана на терет фонда накнаде по основу Уговора о ауторском хонорару и делу, књижење пословних промена, сачињавање рачуноводствене документације у складу са Законом и сл.

Одсек је у свом раду учествовао у састављању финансијских извештаја о утрошку средстава по основу пројеката, као и у састављању финансијског плана и плана набавки за подношење пријава на конкурсима за пројекте.

Одсек учествује у припремним радњама за вршење редовног обавезног годишњег Пописа имовине и обавеза за 2012. годину на дан 31.12.2012. године, као и Одлуке о отуђењу отписане имовине по Попису имовине и обавеза за 2011. годину.

Рад Одсека за финансијско – рачуноводствене послове у последњем кварталу 2012. године је обележен и значајним променама законодавног оквира. Наиме, од 29.09.2012. ступиле су на снагу значајне промене, пре свега Закона о буџетском систему, као и Закона о ПДВ, Закона о порезу на доходак грађана, Закона о девизном пословању и др., а усвојен је и Закон о максималној заради у јавним службама. Део донетих измена ступа на снагу 01.01.2013.

Одсек за финансијско - рачуноводствене послове у свом раду непосредно, свакодневно сарађује са многобројним државним органима и институцијама међу којима су и Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО, Народна банка Србије.

Поред тога, Одсек контактира и са многобројним корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Одсек за финансијско-рачуноводствене послове је у сарадњи са пословодством и другим одсецима и одељењима током пословне/фискалне 2012. године саставио Финансијски план Завода за 2012. годину, као и његове Измене и допуне током октобра 2012. године у складу са Одлуком о ребалансу Покрајинског буџета за 2012. годину у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, као и измену апропријација Финансијског плана Завода почетком и крајем 2012. године.

Табела 2.: Укупна средства по изворима финансирања у 2012. години

I ПРИХОДИ	RSD
01 00 Приходи из буџета	81.363.764,70
0300 Социјални доприноси -Меморандумске ставке за рефундацију расхода	237.932,00
04 00 Сопствени приходи - приходи од продаје добара и услуга (конто 7421)	17.525.650,42
13 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	932.872,55
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година – Пренета неутрошена средства	4.524.165,95
15 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година- донације	100.269,71
УКУПНО	104.684.655,33

Табела 3.: Преглед извршених активности и утрошених средстава за реализацију Програма у 2012. години

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
<i>Остале дотације и трансфери</i>	
Приходи из буџета	230.242,50
Заштита животне средине	
Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	37.886.792,99
Приходи из буџета	37.297.489,18
Сопствени приходи буџетских корисника	589.304,81
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Социјални доприноси на терет послодавца – допринос за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање, за незапосленост	6.803.481,45
Приходи из буџета	6.695.442,00
Сопствени приходи	108.039,45
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Накнаде у натури – превоз запослених (маркице), поклони за децу запослених, остале накнаде у натури	350.517,92
Приходи из буџета	337.217,92
Сопствени приходи	13.300,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Социјална давања запосленима – породилско боловање, боловање преко 30 дана, отпремнине и помоћи, помоћ у медицинском лечењу	292.118,00
Приходи из буџета	97.975,00
Сопствени приходи	120.247,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	73.896,00
Накнаде трошкова за запослене – трошкови доласка на посао и одласка и са посла (исплата у готовини)	1.338.905,26
Приходи из буџета	1.338.905,26
Сопствени приходи	0,00
Награде запосленима и остали посебни расходи	194.000,00
Приходи из буџета	386.748,00
Сопствени приходи	0,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	0,00
Стални трошкови - трошкови платног промета и банкарских услуга; енергетске услуге; комуналне услуге; изношење смећа; водовод и канализација; дератизација; услуга чишћења пословног простора; обезбеђење објекта и остале комуналне услуге; услуге комуникација; трошкови осигурања; остали трошкови	9.272.266,58
Приходи из буџета	8.885.345,92

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
Сопствени приходи	346.955,60
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	39.965,06
Трошкови путовања - Трошкови службених путовања у земљи (дневнице за службена путовања, трошкови превоза на службеном путу, трошкови смештаја, трошкови исхране на службеном путу и др. Укупна средства за трошкове путовања планирана су у складу са Програмом заштите природних добара: валоризација природних вредности нових подручја, ревизија постојећих заштићених подручја; мониторинг строго заштићених и заштићених врста дивље флоре и фауне, рад намеђународним и домаћим пројектима, сручнина надзор, односисалокалном зајеницом, помоћуправљачима, контроласакупљања дивље флоре и фауне, радна доношења законских аката, учешће у домаћим скуповима, конференцијама и конгресима и другим трошковима путовања везаним за реализацију Програма за 2013. Трошкови службених путовања у иностранство - дневнице, трошкови превоза и други трошкови путовања у иностранство у циљу реализације планираних пројекта, учешћа у међународним скуповима, конференцијама и конгресима и другим активностима који су везани за реализацију Програма за 2013.	2.353.634,08
Приходи из буџета	1.377.252,14
Сопствени приходи	976.381,94
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	0,00
Услуге по уговору - Административне услуге (услуге превођења, секретарске услуге и остале административне услуге); Компјутерске услуге (одржавања софтвера и хардвера, интернет презентације Завода, рад на регистру заштићених природних добара, рачунарске услуге и друге компјутерске услуге); Услуге образовања и усавршавања запослених (котизације и едукације за запослене, чланарине и за остале издатке); Услуге информисања (трошкови штампе и припреме за штампу различитих материјала, објављивање обавезних огласа у складу са Законом о јавним набавкама, за услуге информисања јавности и друге услуге); Стручне услуге (накнада члановима Управног и Надзорног одбора, трошкови адвокатских услуга, стручне услуге спољних сарадника, услуге финансијских саветника, остале стручне услуге и други трошкови); Услуге за домаћинство и угоститељство (услуге хемијског чишћења, угоститељске услуге и друге услуге); Репрезентација; Остале опште услуге	6.352.405,86
Приходи из буџета	4.266.544,56
Сопствени приходи	1.788.724,50
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	297.136,80
Специјализоване услуге - Услуге културе, образовања и спорта; Медицинске услуге (обавезни медицински прегледи, медицинске услуге по уговору, лабораторијске услуге и др): Услуге очувања животне средине, геодетске услуге; Остале специјализоване услуге	348.064,14
Приходи из буџета	233.106,14
Сопствени приходи	71.000,00

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	43.958,00
Текуће поправке и одржавање - Текуће поправке и одржавање зграде и објеката, опреме (теренских возила, намештаја, рачунарске опреме, опреме за комуникацију, електронске и фотографске опреме, биротехничке опреме, уградне опреме и друге поправке и одржавање административне опреме и друге опреме и средстава)	4.380.410,50
Приходи из буџета	3.995.401,68
Сопствени приходи	353.045,60
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	31.963,22
Материјал - Административни материјал(набавка канцеларијског материјала, заштитне обуће и одеће, службене одеће, намештаја, ХТЗ опреме и другог административног материјала); Материјал за образовање и усавршавање запослених (плаћање стручне литературе за редовне потребе запослених и за усавршавање запослених и других материјала за потребе запослених); Материјал за саобраћај (куповина горива и мазива за возила за извршавање теренских послова); Медицински и лабораторијски материјал (лабораторијска обрадаскупљеног материјала са терена); Материјал за одржавање хигијене и угоститељство (хемијска средства за чишћење, инвентар за одржавање хигијене и остали материјал за одржавање хигијене, материјал за угоститељство); Материјал за посебне намене (потрошни материјал, резервни делови, алат и инвентар).	5.548.949,54
Приходи из буџета	3.098.855,85
Сопствени приходи	2.348.476,46
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	101.617,23
Порези, обавезне таксе и казне и пенали	111.882,50
Приходи из буџета	111.132,50
Сопствени приходи	750,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Машине и опрема - набавка теренског возила; нове административне, рачунарске, електронске и остале административне опреме; медицинске и лабораторијске опреме	7.395.400,07
Приходи из буџета	3.669.331,58
Сопствени приходи	3.458.068,49
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	268.000,00
Нематеријална имовина - компјутерски и остали специјализовани софтвер и лиценце за софтвер	2.561.875,12
Приходи из буџета	2.089.812,12
Сопствени приходи	472.063,00

У оквиру послова јавне набавке до сада је спроведено 39 поступка, различитих по врсти, предмету набавке и вредности, а до краја године ће се спровести још неколико поступака (таб.4.). Поступци су спроведени сходно

опредељеним вредностима у Плану набавки, у складу са расположивим средствима из Измена и допуна финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2012. годину.

Табела 4.: Списак јавних набавки у 2012. години

	ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРДНОСТИ	ИЗНОС (РСД)
	ДОБРА	15.273.899,92
1	ЛИЦЕНЦА ЗА СОФТВЕР	306.800,00
2	ГПС УРЕЂАЈИ/МАПЕ	63.000,00
3	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ-ТОНЕРИ	346.684,00
4	РАЧУНАРСКА ОПРЕМА, СОФТВЕР	1.314.403,49
5	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ	50.892,90
6	СОФТВЕР/ЛИЦЕНЦА ЗА СОФТВЕР	2.025.454,33
7	СОФТВЕР/АНТИВИРУС ПРОГРАМ	64.357,79
8	ГПС УРЕДЈАЈИ	302.171,99
9	РАЧУНАРСКА, ЕЛЕКТРОНСКА И ФОТОГРАФСКА ОПРЕМА	2.427.059,58
10	УНФОРМЕ	227.374,20
11	ТРАКЕ ЗА ВИДЕО СНИМАЊЕ	27.258,00
12	ГОРИВО	1.462.442,44
13	ТОНЕРИ	78.470,00
14	ЕЛЕКТРОНСКА ЛУПА	229.824,00
15	ТЕРМОСТАТСКА ХЕРБАРИЈУМСКА ПРЕСА	316.104,00
16	ТЕРЕНСКО ВОЗИЛО	1.968.000,00
17	КАНЦЕЛАРИЈСКЕ СТОЛИЦЕ	772.800,00
18	АПАРАТ ЗА ЕЛЕКТРОРИБОЛОВ	1.231.920,00
19	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ	1.409.479,20
20	ТОНЕРИ	93.204,00
21	ОБУЋА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	556.200,00
	УСЛУГЕ	2.219.779,71
22	КОМПЈУТЕРСКЕ УСЛУГЕ	66.000,00
23	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА	1.585.920,00
24	ОСИГУРАЊЕ ВОЗИЛА	49.646,00
25	ОДРЖАВАЊЕ РОБНО-ФИНАНСИЈСКЕ АПЛИКАЦИЈЕ	297.360,00
26	ОБЕЗБЕЂЕЊЕ	220.853,71
	РАДОВИ	3.704.797,24
27	САНАЦИЈА ЕЛЕКТРИЧНИХ ИНСТАЛАЦИЈА	1.807.401,28
28	КРЕЧЕЊЕ	1.280.475,35
29	РЕДОВАН СЕРВИС ЛАДА	66.645,00
30	РЕДОВАН СЕРВИС МИЦУБИСИ	33.234,01
31	ЕЛЕКТРО РАДОВИ	517.041,60

	ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРДНОСТИ	ИЗНОС (РСД)
	ЈАВНЕ НАБАВКЕ НАРУДЗБЕНИЦОМ	1.063.118,80
32	МЕДИЈСКЕ УСЛУГЕ	317.000,00
33	СНИМАЊЕ ИЗ ВАЗДУХА	50.850,00
34	НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТИЋ	26.973,00
35	РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА	356.896,80
36	ПОПРАВКА И ОДРЖАВАЊЕ ВОЗИЛА ЛАДА	153.000,00
37	ПОПРАВКА И ОДРЖАВАЊЕ ВОЗИЛА ЛАДА	44.882,00
38	ВЕЛИКИ СЕРВИС МИЦУБИШИ ПАЈЕРО	113.517,00
39	ПОПРАВКА И ОДРЖАВАЊЕ ВОЗИЛА ЛАДА	81.938,00
	УКПНО ЈАВНЕ НАБАВКЕ 2012	22.261.595,67

Од Владе Аутономне Покрајине Војводине из текуће буџетске резерве у 2012. години добили смо за редован рад 7.835.098,30 динара (Решење Владе Аутономне Покрајине Војводине о употреби средстава текуће буџетске резерве број: 401-87/2012-75 од 18. 04.2012. године). Средства су дата за отклањање недостатака и довођење електричне инсталације у технички и функционално исправно стање, замену електричних инсталација ((3.090.239,93), за набавку рачунарске и електронско-фотографске опреме (2.728.858,37 и за набавку софтвера и лиценци (2.016.000,00). Од наменских средстава набављено је:

1. **Софтвер и лиценце** - за потребе редовног радног процеса, израда студија заштите, услова и мишљења, рад на еколошкој мрежи: Оперативни систем Windows 7 Pro OLP Legalization GetGenuine - **5 лиценци**, MS Office H&B - **45 лиценци**, MS Office PRO - **2 licence**, Google Earth PRO - **1 licenca**, антивирусни пакет од **50 лиценци**, CORELDRAW GRAPHICS SUITE X6 - **1 лиценца** и ProgeCAD 2011 professional - **1 licenca**.
2. **рачунарска и електронска опрема** - неопходна замена, технолошки и функционално дотрајале опреме у укупном износу од : 2.729.231,58 динара.
  - a. **електронске опрема**: UPS -уређај за непрекидно напајање струјом сервера - 1 ком, UPS - уређај за непрекидно напајање струјом радних станица - 30ком, водоотпорни фотоапарат - 1 ком, стандард фотоапарат – 8ком;
  - b. **рачунарска опрема**: 7 десктоп рачунара, 1 преносни рачунар са пратећом опремом, 6 штампача, 2 мултифункцијска уређаја, 35 проф монитора, 4 преносна HDD, пратећа рачунарска опрема (каблови, батерије, usb и flash меморија), 2 switch-а и 6 GPS уређаја са пратећим основним мапама.

На основу сагледаних потреба и процењених могућности у 2012. години из буџетских и сопствених средстава укупно је набављена и имплементирана опрема: 2 мултифункцијска уређаја за потребе документаристе и промоције и односе са јавношћу, 18 рачунара, laptop,

notebook, 6 GPS уређаја, 38 UPS-уређаја, 8 фотоапарата, 6 штампача, 35 монитора. Осим опреме набављен је софтвер/лиценце: Оперативни систем Windows 7 GGK - 5 лиценци, MS Office 47 лиценци, Google Earth PRO - 1 лиценца, ProgeCAD 2011 - 1 лиценца, ArcView10 - 1 лиценца.

У извештајном периоду купљено је: једно теренско возило Дачиа Дастер (с пројекта), апарат за хидрориболов (буџет), термостатска хербарска преса (с пројекта), електронска хербарска лупа (с пројекта), два клима уређаја (апатмани), 48 канцеларијских столица. Набављена је и теренска обућа за све запослене (гојзерице),

Извршена је реконструкција електро мреже у Згради завода као и кречење 2 спрата.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ,
ГРАДИТЕЉСТВО И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
НОВИ САД

Булевар Михајла Пупина 16

www.ekourb.vojvodina.gov.rs ; e-mail: ekourb@vojvodina.gov.rs

Број: 130-службено-81/2013

Дана: 15.01.2013. године

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
Ул. Радничка бр. 20а
21000 НОВИ САД

Број

02-40/3

Датум

18.01.2013

ПРЕДМЕТ: Мишљење на Извештај о спровођењу Програма заштите природних добара за 2012. годину

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине размотрио је Извештај о спровођењу Програма заштите природних добара за 2012. годину заведен у Покрајинском заводу за заштиту природе под бројем: 02-40/2 од 11.01.2013. године и на исти **нема примедби.**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

др Слободан Пузовић

